

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת דברים | תשפ"ה

איני מבקש ממך כסף,
רק רציתי לומר לך משפט..

הג"ר שמואל קובלסקי זצ"ל על צדקה אמיתית

וְשִׁבְתָּ בְּצִדְקָה (ישעיהו א')

אמר הג"ר שמואל קובלסקי זצ"ל, מעולם לא יכולתי להבין: לא כולם יכולים לתת צדקה בשופי, לא כולם משופעים באמצעים. אבל לתרום חיוך,

לעודד במלה טובה, הן יכולים כולם. מה ההיתר להשתמש מחוב זה? גדול העידוד בדברים מהעידוד בממון. שהרי הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך ב"א. (בבא בתרא).

פעם התדפק הרב קובלסקי על דלתו של נגיד אחד בחו"ל להתרימו לענין הכולל שלו. הלה פתח את הדלת כדי סדק, שמע, וטרק את הדלת בפניו. שב הרב קובלסקי והתדפק על הדלת. איני מבקש ממך כסף, אמר. רציתי רק לומר לך משפט. הדלת נפתחה. הרב קובלסקי היישיר אליו מבט ואמר: ברצוני לומר לך רק דבר אחד, זכור אותו היטב. כשמגיע אליך אדם, והוא אינו מכתת רגליו בעבור עצמו, אלא בעבור אחרים. תתן לו הרבה, תתן לו מעט - אל תתן לו כלל - אבל לפחות הזמן אותו פנימה, בקש ממנו לשבת, שוחח עמו כמה דקות. אולי יש לך היתר שלא לתת לו כסף, אולי כבר בזבזת חומש נכסיך לצדקה, אין לך כל היתר לטרוק את הדלת בפניו. שלום.

הלה נרעש, הזמינו להיכנס, הרבה להתנצל, אבל הרב קובלסקי הסביר והדגיש: לא על עצמו דיבר, ולא למען עצמו, על המארח דיבר, ולמענו!

(מתוך הספר 'אנא עבדא')

היא רואה את בעלה הצדיק נכנס למחסן
ומתיישב שם והרחק מעין רואים, הוא
מקונן בבכיות נוראות על חורבן הבית

כשפוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
נעלם מביתו בלילות

לבנים. גרגירי אבקה לבנה דבוקים בהם. ו..כן, למפרע היא בטוחה שזה כבר קרה אתמול ושלשום וביום קודם. גם זו תופעה מוזרה. בבוקר היא מברישה את בגדיו במסירות ולמחרת בבוקר הינם שוב לבנים! ואולי יש קשר בין הגרגירים הלבנים שנדבקים לבגדי הרב בעקשנות יומיומית, ובין העלמותו המסתורית באמצע הלילה? החליטה הרבנית לבדוק את הדברים. ויהי בחצי הלילה. מתנשאת הרב וקם ממיטתו וחרש יוצא את הבית. הוא יוצא והרבנית מסתכלת. היא רואה את בעלה הצדיק נכנס למחסן ומתיישב על שקי הקמח המאוחסנים בו, ושם הרחק מעין רואים במקום שאין איש שומע, אומר הרב תיקון חצות. הוא מקונן בבכיות נוראות על חורבן הבית ושב הביתה כשחותר מעשהו הנסתר על בגדיו. לאיש לא סיפר, שלילה לילה הוא עורך תיקון חצות שם במחסן. אך גרגירי הקמח סיפרו את הסיפור בלי מילים.

את סיפור המופת הזה בהתרגשות גדולה, סיפר אחיה של הרבנית הגה"צ רבי אריה שכטר והוסיף כי היא היתה מאושרת שזכתה בכזה בעל ת"ח וצדיק. היא ידעה להעריך את ערכם של גרגירי הקמח ששבו אל הבגדים בתמידות.

(מתוך גליון הלכות והנהגות דברים תשפ"ג)

כְּבוֹ תִּבְכֶּה בְּלַיְלָה (פניית איבה)

חצות ליל. גם בית פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א חשוך, כל בני הבית עלו על יצועם. משום מה נדמה לה לרבנית שטרנבוך כי היא שומעת קולות רשרוש קלים, הקולות הללו מוכרים לה גם מהלילות הקודמים ותמיד באותה השעה. כאשר חזרה התופעה על עצמה יום ועוד יום החליטה הרבנית ע"ה לעקוב אחר המתרחש. להפתעתה גילתה כי המיטה הסמוכה... ריקה ו...הקול ששמעה היה הקול של דלת הבית שנסגרת.

אחר כמחצית השעה הדלת נפתחה שוב. הנה הוא חזר... בבוקר שמה לב הרבנית כי בגדיו של בעלה הרב הפכו

על אליהו הנביא ו'אליהו הצדיק', על מה שהכותל המערבי אינו מוזכר בש"ס, על ל"ו צדיקים, מהי הדרך הנכונה לחינוך, ועל מי כיוון מרן ב'על הצדיקים'

שו"ת מרתק של רבי שמעון הכהן ברעכר זצ"ל, עם מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל

תשובה: יש מעלה, אבל לא כמו שהיה בזמן הבית, כיון שנחרב הבית.

שאלה: זה לא מצוה בזמנינו?

תשובה: יותר מצוה להיות בבני ברק, שיש בה ישיבות, וכל העיר תלמידי חכמים

שאלה: מי שבא מאמריקה לכמה ימים, איפה כדאי שיהיה, בבני ברק או בירושלים?

תשובה: בשניהם.

כדי שיזכרו התוכחה

אַלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל (א' א')

שאלה: רש"י (דברים א' ג') כתב שמשה רבינו הוכיח את בני ישראל קודם פטירתו, דלמד מיעקב למה לא הוכיח קודם לכן?

תשובה: כדי שיזכרו התוכחה

שאלה: אבל מסתבר שקודם לזה ג"כ אמר לראובן לא תהיה פחז כמים.

תשובה: אם היה צריך, אז אמר

צריכים רחמים מרובים להצליח עם הילדים.

שאלה: בימינו מאד קשה ענין חינוך הבנים.

תשובה: בכל הדורות היה כך, בפרט בדור האחרון. צריכים רחמים מרובים להצליח עם הילדים.

שאלה: מה עיקר נקודת החינוך בזה"ז?

תשובה: יראת שמים.

אני זוכר שכשהיינו קטנים ה' מספר לנו הרבה מעשיות מצדיקים

שאלה: איך מחנכים לזה?

תשובה: לספר מעשים טובים שמעוררים לזה, או ללמוד עמו מוסר, או לשלוח לר"מ טוב, והעיקר זה להתפלל ע"ז.

שאלה: שמעתי מר' מיכל יהודה (ליפקוביץ) שבעל ה'קהילות יעקב' תמיד הזיל דמעות כדי שבנו יגדל בתורה.

תשובה: יתכן, אני זוכר שכשהיינו קטנים ה' מספר לנו הרבה מעשיות מצדיקים, דווקא מעשיות שגורמים ליראת שמים, על ילדים זה משפיע. אפילו סיפורים חסידיים, יש מעשיות שאמר איני יודע אם הם נכונים או לא, אבל זה מעשה.

שאלה: האם אוכל לבקש ברכה ועצה עבור זה?

תשובה: הקב"ה יעזור שיהיה לך נחת מכל הילדים, צריך

שאלה: איתא במדרש 'מימיו לא היה לך אדם בירושלים ובידו עוון' הא כיצד תמיד של שחר היה מכפר על עבירות של לילה, תמיד של בין הערבים היה מכפר על עבירות שנעשו ביום, למה דווקא בירושלים?

תשובה: כי בכל העולם יש גוים משא"כ בירושלים.

אליהו הצדיק

שאלה: סנהדרין (ס"ג). אליהו הצדיק היה מחזור על תפוחי רעב שבירושלים כו'. הנה בדרך כלל נקרא אליהו הנביא, מה פי' הצדיק?

תשובה: מסתמא זה אליהו הנביא.

שאלה: ולמה נקרא אליהו הצדיק?

תשובה: שכאן הוא עשה צדקות.

מה שהכותל המערבי אינו מוזכר בש"ס

שאלה: בגמ' מצינו (ב"ב) כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, וכן שאר עצות, אבל לא מוזכר בש"ס כלל מעלת התפילה בכותל המערבי, הגם שעניינו נזכר במדרש [שה"ש רבה].

תשובה: אין צריך שיהיה כתוב.

שאלה: אפילו לא פעם אחת?

תשובה: הוא זכר לנו מבית המקדש.

שאלה: הגה"צ ר' פישל אייזנבך זצ"ל אמר שטמאו את היכל קדשיך ס"ת 'כותל'.

תשובה: אפשר.

להתפלל בשבת בכותל המערבי על א' שיש לו בעיות

שאלה: האם מותר להתפלל בשבת בכותל המערבי על א' שיש לו בעיות נפשיות?

תשובה: במחשבה.

שאלה: תהלים אפשר לומר?

תשובה: תהלים אפשר לומר כל היום.

שאלה: האם יש בזה ביטול תורה באמירת תהלים?

תשובה: תהלים ג"כ הוי תורה.

האם יש מצוה להיות בירושלים שבין החומות בזה"ז

שאלה: האם יש מצוה להיות בירושלים שבין החומות בזה"ז, כמש"כ (כתובות ק"י ב') הכל מעלים לירושלים?

רחמים מרובים, אפילו כשגדלים צריך רחמים.

איך זוכים שהבנים יהיו ת"ח?

שאלה: איך זוכים שהבנים יהיו ת"ח?

תשובה: צריך לשבת וללמוד.

שאלה: ושיהיו יראי שמים?

תשובה: שהאב ישב וילמד.

יש עוד עצה טובה יותר, אם האבא מתנהג טוב.

שאלה: שמעתי בשם אחד מגדולי החסידות שבקשו ממנו סגולה טובה לחינוך הבנים, ואמר לקחת את הילדים לאפיית המצות.

תשובה: יש סגולה יותר טובה, ללמוד עמהם מוסר. יש עוד עצה טובה יותר, אם האבא מתנהג טוב.

שאלה: איך מחנכים את הילדים להיות נדיבי לב.

תשובה: צריך ללמוד עמהם. התורה כבר עושה הכל.

ויראת שמים תלוי כמה האמא תבכה

שאלה: הרב הוכיחני כמה פעמים שאלמד יותר עם הילדים שלי, ואני עושה כן ורואה הרבה נחת ב"ה.

תשובה: שמעתי שבאו להגרי"ז מבריסק לבקש ברכה לילדים ת"ח ויר"ש, ואמר שת"ח יהיו כמה שתלמד עמהם, ויר"ש תלוי כמה האמא תבכה.

שאלה: כמו שאומרים העולם 'בתהלים ובדמעות', בא"י עדיין יש כאלו, אבל בחו"ל קשה למצוא.

תשובה: פעם כל הנשים היו כך.

אתמול ראיתי מול החלון שלי במלון

שאלה: בכותל המערבי ובבני ברק אני רואה את זה, לא במקומות אחרים. אתמול ראיתי מול החלון שלי במלון שעמדה אשה כבת ששים והתפללה בחלון ובכתה הרבה. למה זכות זו ניתנה דווקא לנשים כמו שמצינו רחל מבכה על בניה?

תשובה: האב צריך לישב וללמוד.

שאלה: והלימוד ג"כ משפיע על הילדים, או רק דמעות האם?

תשובה: הילדים מחקים את מעשי האבא.

תיכף יבוא משיח ונשאל את כל השאלות מהסנהדרין

שאלה: תיכף יבוא משיח ונשאל את כל השאלות מהסנהדרין.

תשובה: חז"ל אומרים (סוכה מ"ה ב') שיש ל"ו צדיקים נסתרים בכל דור.

שאלה: כשהרב היה צעיר, בכל ד' אמות היו ת"ח וצדיקים. עכשיו יותר קשה למצוא אף שודאי יש.

תשובה: הציבור נתקטן, רוב הת"ח רק בארץ ישראל. יש קצת גם באמריקה.

שאלה: אירופה היתה מלאה וגדושה בצדיקים ותלמידי חכמים.

תשובה: הגיע העת שתבוא הגאולה.

הרב אמר כמה פעמים שמשיח מאחורי הדלת

שאלה: לפני שנתיים שלש הרב אמר כמה פעמים שמשיח מאחורי הדלת. כנראה היה עת רצון, שהרב הרגיש זה. כלל ישראל כבר צריכים לו. יש נסיונות קשים בדורותינו.

תשובה: תמיד היה.

שאלה: היה נסיון עונגי, השכלה, מעולם היו נסיונות שמשכו יהודים מיראת שמים, חושבים שרק עכשיו.

תשובה: ה' ירחם.

הרב מתפלל על הדור כל יום

שאלה: הרב מתפלל על הדור כל יום?

תשובה: מה שכתוב בשמונה עשרה.

על מי מכווין הרב ב'על הצדיקים'

שאלה: על מי מכווין הרב ב'על הצדיקים'.

תשובה: ר' אהרן לייב. (שטיינמן)

אני לא צדיק

שאלה: אני מתפלל באמת על הרב ב'על הצדיקים'.

תשובה: זה שלא במקומו, אני לא צדיק.

שאלה: בטח שכן. באמת מתחילה הייתי מתפלל על הרב ראשון, עד ששמעתי כשהרב אלישיב נפטר והרב אמר שר' אהרן לייב הוא מנהיג הדור, אז שיניתי והקדמתי להתפלל על ר' אהרן לייב, אבל זה תוך שלשים יום. ואני לא מתרגל, וכשאני אומר על הצדיקים אני חושב ר' אהרן לייב. אבל אני מכוין גם על הרב, חוץ ממה שאני מכווין בברכת כהנים.

תשובה: דור עני. ה' ירחם.

לאחר שנאלץ היהודי לבקש את מחילת רעהו ברבים קבל עם ועדה, הוא יחשוב עשר פעמים לפני שימהר להתרגז ולפתוח במריבה חדשה. נמצא שהעליה לרגל עשתה שפשוף רציני למידות

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על הסיבות לעיכוב הגאולה

ידע שור קנהו נחמור אבום בעלי ישראל לא ידע עמי לא התבונן (מתוך ההפטרה)

לפני שנכנסו לחדרו היו מזככים ומטהרים את נפשם. היו חסידים שהיו באים אל רבם כשכובעיהם מוטים לפנים, כדי שהאדמו"ר לא יתבונן במצחיהם, ויראה את עוונותיהם...

על מצחו של אדם רשומות כל עשרים ושנים האותיות

בזוהר הקדוש מובא שעל מצחו של אדם רשומות כל עשרים ושנים האותיות. וכשאדם חוטא בחטא כלשהו אחת האותיות מחשיכה. בכתבי האר"י מובא שהאר"י הקדוש היה רואה את האותיות שעל מצחו של האדם, ויודע את חטאיו ופגמיו.

מסופר על אחד מתלמידיו של האר"י שבא לפניו רבו אשר אמר לו כי הוא רואה עליו שיש לו פגם של גזל. נבהל התלמיד, הוא לא ידע מה פשר הדבר, הרי הוא נזהר מכל נדנוד ואבק של גזל. אבל אם רבו הקדוש מעיד עליו, בוודאי יש דברים בגו. מה עשה? הלך ופרסם בכל העיר צפת שאם יש למישהו איזו טענה ממונית עליו, ולו הפעוטה ביותר, שיואיל לבוא ולהשמיעה בפניו.

כעבור זמן באה לפניו אשה ואמרה לו: לפני זמן קנית אצלי דבר מה. נקבתי בסכום מסויים, אך עמדת על המיקח והורדת לי שתי פרוטות. אמנם הסכמתי להנחה, אך לא בלב שלם. עניה מרודה אני, ושתי פרוטות יקרות בעיני. אלמלא היית אדם חשוב לא הייתי מוותרת עליהן. שילם התלמיד את שתי הפרוטות, ביקש ממנה מחילה, והלך אל האר"י הקדוש אשר הביט בו ואמר: "אתה זך ונקי".

גם בדורות האחרונים היו בינינו אנשים גדולים שהיו בעלי כח ראייה מיוחד. אני זכיתי להסתופף בצילו של ה"חזון איש" זצ"ל במשך כעשר שנים, מגיל שש וחצי ועד גיל שש עשרה וחצי. לא פעם הייתי עד לכח הראיה המיוחד שלו. הוא היה קצר רואי ונזקק למשקפי ראייה, אבל כח הראיה הרוחני שלו ירד לשיתין. בכל פעם, לפני שנכנסתי לחדרו, היה לבי מתמלא יראה גדולה, יראת כבוד ויראת רוממות. לא היה שייך להיכנס אליו בלי הכנה מוקדמת של התעוררות ותשובה. לפעמים הייתי הולך לטבול במקווה, ורק אז הייתי נכנס אל חדרו. הדיבור עמו היה באימה וביראה, ברתת ובזיע ממש.

פעמיים בחיי נכנסתי אל ה"חזון איש" באופן פתאומי, בלי הכנה, ושמתי לב שהוא לא קיבל אותי כמו תמיד. הוא הסתכל עלי במשך זמן, הסתכל והסתכל. זה היה נראה לי כנצח ואז הוא שאל אותי: "ווער איז דאס? אריה. (מי זה? אריה?) לא הכרתי אותך..."

הבעיה העיקרית שלנו היא חוסר התבוננות. הקושי מתחיל בכך שאין לנו מושג איך היה עם ישראל נראה בזמן שבית המקדש היה קיים. לא טעמנו מעודנו את הטעם הנפלא הזה, וממילא איננו יודעים די הצורך על מה להתאבל ועל מה לבכות.

כשעלו לבית המקדש בשלושת הרגלים, היה עליהם להתכונן לכך כראוי, לטהר את לבבותיהם, לצרף את נשמותיהם, ולנקות את ידיהם מכל חטא ועוון. הרי הם עמדו לראות את פני ה', ואיך אפשר לבוא אל המלך בלבוש שק, עם כל הלכלוך והזוהמה? הרי אי אפשר להתחבא מפניו, הרי אי אפשר להסתיר ממנו מאומה. הכל גלוי וידוע לפני ה', ואין נסתר מנגד עיניו, אפילו מחשבות אדם ותחבולותיו.

כך גרמה מצות העליה לרגל ליישר את העקמומיות שבליבות כל ישראל.

בבואה דבבואה של ענין זה מצאנו אצל החסידים שהיו באים להסתופף בצל קורתם של גדולי וצדיקי הדורות. לא היו להם פנים להיכנס אל הקדוש פנימה עם כל הזוהמה וחולין שעליהם. הם ידעו שהצדיק רואה עליהם בעיניו החודרות את מצבם הרוחני. על כן

לעילוי נשמת

הרה"ג

ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש
מונסי ניו יורק

נלב"ע ח"י סיון תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה

כעת נחזור לתיאור הזמן שבית המקדש היה קיים. הבה נתאר לעצמנו יהודי שפתח במחלוקת עם שכנו לבנין. המריבה התלהמה מיום ליום, וכל השכנים הצטרפו אליה, כשחלקם מצדדים בשכן האחד, וחלקם מצדדים בשכן השני. ההמשך התגלגל ככדור שלג. ריבים בין משפחות, ריבים בתוך המשפחה, ואפילו מקרה של גירושין, רחמנא ליצלן! כאשר בשדה קוצים התפשטה המריבה לבניינים הסמוכים, עד שנגרם חורבן לעיר כולה.

והנה הגיע זמן הרגל.. והוא שאל את עצמו: "הרי הקב"ה יודע שאני גרמתי לכל האש הגדולה הזאת! איך אעז להראות לפניו עם פנים שכאלו? אין לי ברירה אלא לפייס את שכני ברבים, ולשכך את אש המחלוקת שבוערת בעיר במלוא עוזה!"

ועתה, לאחר שנאלץ היהודי לבקש את מחילת רעהו ברבים קבל עם ועדה, הוא יחשוב עשר פעמים לפני שימהר להתלקח ולהתרגז ולפתוח במריבה חדשה. נמצא שהעליה לרגל עשתה שפשוף רציני למידות, וגרמה לחשבון נפש עמוק ואמיתי בלי לעגל פינות...

נסעתי לאופקים למסור הרצאה

מרן ה"חזון איש" זצ"ל אמר לאחי שכדי להחדיר בילדים יראת שמים, יש לספר להם סיפורי השגחה פרטית המחזקים את האמונה. והאמת היא שהחיים שלנו מלאים בסיפורים כגון אלו.

לפני כחמש-עשרה שנה נסעתי לאופקים למסור הרצאה. הנהג שהסיע אותי, יהודי בעל פאות ארוכות, סיפר לי בדרך את סיפורו האישי. בצעירותו הוא חטף בפתאומיות דום לב, ואושפז בטיפול נמרץ במצב קשה ביותר. הרופאים המליצו להוריו לנתח אותו כדי להציל את חייו. "הניתוח אמנם יפגע בו, הוא יהיה משותק בפלג גופו התחתון, אך אין ברירה אחרת!"

אביו לא היה דתי, אך למרות זאת הוא החליט לנסוע לר' חיים גריינמן זצ"ל ולהוועץ בדעתו. במוצאי שבת הוא המתין מחוץ לביתו של רבי חיים. ולפנות בוקר, כשרבי חיים יצא לתפילת ותיקין, הוא ניגש אליו ושאל את שאלתו. רבי חיים הזהיר אותו שלא יאשר בשום אופן את ביצוע הניתוח, וברך אותו שבנו עוד ירוץ על שתי רגליו כאחד האדם.

האב חזר לבית החולים והודיע לרופאים כי הוא מסרב לחתום על כתב ההסכמה לניתוח. הרופאים הזדעזעו: "אתה משוגע לחלוטין! בלי ניתוח הבן שלך ימות!" אך האב לא התרגש מדבריהם, והודיע להם שהלך לשאול רב, וזו היתה התשובה שקיבל. לא חלף זמן רב, והבחור המשותק החל להניע את ידיו ורגליו. בתחילה התכחשו הרופאים לשיפור במצבו של החולה, וטענו שאלו תנועות לא רצוניות, אך תוך ימים ספורים התברר הנס לעיני כל. בסופו של דבר קם הבחור על רגליו והחל לרוץ כאחד האדם.

"למרות הנס הברור עדין לא חזרתי בתשובה", המשיך הנהג בסיפורו. "נסעתי לאמריקה ולאירופה, ותוך זמן קצר הרווחתי שלוש מאות אלף דולר. את שישים אלף הדולרים האחרונים עשיתי בגרמניה, שם הצלחתי למכור שקית אורז בשישים אלף דולר. איך

עושים דבר כזה?

קשקשתי על כל גרגר אורז בטוש של יהלומנים

קניתי שקית אורז רגילה קשקשתי על כל גרגר אורז בטוש של יהלומנים, ומכרתי אותו כסגולה. מהמכירות הללו הרווחתי שישים אלף דולר! את ההתעסקות עם הגרמנים הארוכים הביאה אותי לתהיה גדולה על משמעות האדם. ראיתי מולי אנשים בהמיים, ונחרדתי לאפשרות שגם אני אהיה כמותם. חקרתי ובדקתי את הדברים לעומקם, עד שזיכה אותי ה' יתברך לחזור בתשובה שלמה, ואחר כך למצוא את זיווגי - אשה יראה וכשרה."

בתום הנסיעה ביקשתי מהנהג את מספר הטלפון שלו ודרכינו נפרדו. קיוויתי לשמור איתו על קשר, ואולם לצערי אבד לי המספר. חלפו שנים עשרה שנה, ושוב הזדמנתי לאופקים למסירת הרצאה נוספת. הימים היו עשרת ימי תשובה, וביקשתי לעורר את הציבור. באותם ימים עבר רבי חיים גריינמן סבל נורא. הוא נפל ושבר את צלעותיו, וחווה יסורי תופת. במשך כל אותו זמן היה יושב כפוף בכסא הגלגלים שלו, ובכוחות על-אנושיים ממשיך ללמוד, לענות לאנשים ולתפקד ככל יכולתו.

מרטיט היה לשמוע את תגובת רבי חיים על יסוריו. הוא נשא את עיניו למעלה ואמר: "רבנו של עולם, אני יודע שאתה אוהב אותי פי מיליון ממה שאני אוהב את עצמי, אני יודע שהכאב שלי כואב לך הרבה יותר מאשר הוא כואב לי. לשם מה אתה מוכן לסבול כאבים? משום שאתה רוצה שאעלה לשמים קצת יותר נקי. אם כן, כמה עלי להודות לך, בורא עולם על שאתה מוכן לסבול עבורי..." רציתי להמחיש לאנשים מיהור רבי חיים גריינמן והחלטתי לספר את מעשה שסופר לי על ידי הנהג בעל הפאות ארוכות. בסיום ההרצאה ניגש אלי מארגן ההרצאה ואמר לי: "יש לי הפתעה עבורך, אני הוא אותו יהודי שסיפר לך את הסיפור לפני שתיים עשרה שנה. אני מוכרח לומר שדייקת בו מאוד, לא החסרת מילה ולא הוספת שום פרט..."

כזהו כוחם של גדולי עולם!

(מתוך הספר 'אריה שאג')

רבי חיים בריסקר ניגש אליו ושאל אותו מה הוא רוצה, הוא אמר שהגבאים של העיר העמידו אותו כאן - לשמור שלא יטרידו את הרב. כשרבי חיים שמע את זה הוא הרעים בקולו ונתן שאגה גדולה..

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל על צדקה והלב היהודי

ציון במשפט תפלה וְשִׁבְתָּ בְּצִדְקָה (ישעיהו א' ב')

הסבא מנובהרדוק מתאר בספר "מדרגת האדם": יושב בן אדם ולומד את הגמ' ש"כל המעלים עיניו מן הצדקה הרי זה כאילו עובד עבודה זרה" (כתובות ס"ח), והוא חושב ומתעמק מה הקשר בין מי שמעלים עיניו מן הצדקה למי שעובד עבודה זרה, ה' ישמור, הרי עבודה זרה זה משלוש עבירות חמורות שיהרג ואל יעבור, ומדוע אם באים לבקש ממנו צדקה והוא מעלים עיניו, זה כל כך חמור כאילו עובד עבודה זרה?

הרי כל מאמר חז"ל הוא קודש קדשים, וטמון בו סודות ועמקויות, ומה הפשט בזה? הוא חושב וחושב, ולא מבין. הוא ניגש לקופסה של הצדקה ונותן צדקה, ואומר "לישועתך קויתי ד'. כמו שאצל המהרי"ל דיסקין אם באמצע הלימוד היה קשה לו משהו, הוא היה ניגש לקופסת הצדקה ונותן צדקה, ומבקש מהקב"ה, והוא הולך בחדר הלך וחזור ומתעמק ופתאום מנצנץ לו במח פשט בגמרא.

והוא כל כך שמח מזה, שהוא אומר את הפשט לעצמו בקול רם, הוא מסביר לעצמו; מדוע בן אדם מעלים עיניו מן הצדקה? באים לבקש ממנו צדקה ויש באפשרותו לתת, מדוע הוא לא נותן? בגלל שחסר לו באמונה, כי אם בן אדם מאמין שהכל בידי שמים, וכל מה שיש לו הקב"ה נותן לו: נותן לו חיים, נותן לו בריאות, נותן לו כסף, ואם הקב"ה רוצה, ברגע אחד אין לו כלום שה' ישמור - או שהכסף הולך ממנו או שהוא הולך מהכסף. אם הקב"ה רוצה יש לו ואם הקב"ה רוצה אין לו.

והוא מאמין במה שכתוב ברמב"ם בהלכות מתנות עניים: "ולעולם אין אדם מעני מן הצדקה ואין דבר רע ולא היזק נגלל בשביל הצדקה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום" - לא רק שהוא לא נחסר אלא יש מזה שלום, וזה נפסק ב"שלחן ערוך" בהלכות צדקה, והוא מאמין במה שהגמ' אומרת (כתובות ס"ו) "מלך ממון חסר", שאם רוצים למלוח את הממון - לשמר אותו, 'חסר' - צריך לתת צדקה, וכמה שנותנים יותר צדקה ויותר החזקת תורה, הכסף יחזיק יותר, ויהיה יותר.

סליחה, בכזה זמן אתה בא?

א"כ כשבא עני הוא צריך מיד לתת לו. ואם הלב שלו כבד וקשה לו לתת והעני מבקש ממנו והוא לא נותן, כי הוא עושה חישובים שאם הוא יתן יחסר לו, זאת אומרת שחסר לו אמונה בהשגחה

פרטית, זו בחינה של עבודה זרה שה' ישמור.

הוא חושב שיש כוחות אחרים שנותנים חוץ מהקב"ה ח"ו, כי אם הוא יודע שהוא מקבל רק מהקב"ה וכמה שהוא יתן יותר הוא יקבל יותר, הוא צריך לתת, אלא שחסר לו באמונה והוא חושב בכיוונים אחרים שה' ישמור, לחשוב בכיוונים אחרים זה עבודה זרה.

אומר הסבא מנובהרדוק, הבן אדם הזה מסתובב מאושר שהוא הבין את הפשט, ותוך כדי העיון העמוק הזה דופקים אצלו בדלת, ועומד שמה עני, והעני אומר: שלום אדוני, אני מבקש צדקה. הוא עונה לו: סליחה, בכזה זמן אתה בא? אני עכשיו באמצע לימוד עמוק - באמצע עיון עמוק. בדיוק עכשיו אתה בא להפריע? עכשיו אתה בא לבקש כסף תבוא בפעם אחרת!... - טיפש אתה!

באיזה עיון עמוק אתה מעיין? אתה מעיין עכשיו פשט בדברי חז"ל 'כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה', ותוך כדי יש לך הזדמנות לתת, ואתה מעלים עיניך ואומר לעני מה אתה בא עכשיו?!!...

סליחה מה אדוני כל כך עסוק?

סיפרה לי אשה אלמנה, שהיא היתה צריכה עזרה מאדם אחד

בירושלים שהיה בידו לעזור לה. היא קמה ונסעה לירושלים, והגיעה לביתו של האיש ההוא בשעה סבירה משעות היום, וההוא הכיר אותה וידע מהענין. היא דפקה אצלו, והוא פתח, ומיד היא ראתה על הפנים שלו שהן חמוצות... היא אמרה לו: רציתי להיכנס אל אדוני לדבר, הוא ענה לה. אני מאוד מאוד מצטער אבל עכשיו אין לי זמן. היא התחננה: סליחה, אבל באתי מדרך ארוכה אולי בכל זאת אפשר לקבל אותי? הוא ענה לה שלא שייך. היא הרהיבה עוז ושאלה: סליחה מה אדוני כל כך עסוק? הוא הסביר לה: בעוד רבע שעה אני צריך ללכת לסמינר "בית יעקב" לתת הרצאה על הנושא "כל אלמנה ויתום לא תענון"!... (שמות כ"ב).

הוא צריך לתת הרצאה, והוא יסביר לשומעים מה זה כל אלמנה ויתום לא תענון, והנה יש לו את האלמנה לפניו, ויש לו היכי תימצי לקיים, והוא אומר שאין לו זמן לדבר איתה כי הוא צריך ללכת להרצאות... [הוא היה אדם חשוב, אבל היצר הרע מוצא מקום אצל כל אחד, אף אחד איננו מוחזק]. זה ממש כמו המשל שאמר הסבא מנובהרדוק: הוא עכשיו מתעמק בכל המעלים עיניו מן הצדקה, והנה לפניו היכי תימצי והוא כבר עובר על זה.

האם אתה יודע שצריך לאכול כל מה שהאמא נותנת

נדבר גם על הלב של הגרי"ז. זה הרי נורא! אתם ראיתם פעם את הגרי"ז מדבר עם יתום? אתם ראיתם פעם את הגרי"ז מדבר עם אלמנה? אני ראיתי.

אני זוכר איך שהגרי"ז דיבר עם יתום בן אחת עשרה ברחוב דוד ילין בירושלים. הבריסקר רב נעמד ודיבר אתו, עם כל המאור פנים, ממש "ותפק לרעב נפשך". את כל הנפש הוא נתן לו וכך הווה עובדא. אחד מהמתפללים בבית של הרב אמר לרב, שהילד הזה הוא הבן של פלוני שנפטר לא מזמן, והאמא - האלמנה - מבקשת בשבילו ברכה, האמת שהאלמנה ביקשה מהאיש הזה שכאשר הוא מבקש ברכה מהרב בשביל הבן שלה שיאמר לרב שיש לה בעיה, שמאז שהוא התייתם הוא לא אוכל, [אתם יודעים, שאצל הורים, ובפרט אצל אלמנה, אם הילד לא אוכל זו בעיה], והיא מבקשת שהרב יגיד לו שיאכל. אבל זה שדיבר עם הרב,

מרב אימה לא יכל לעמוד לדבר עם הרב באריכות, הוא רק אמר שהאמא מבקשת ברכה, ולא אמר את ההמשך. הרב מיד ירד בבת אחת מגבהי מרומים... [קראנו בהפטרה של יום כיפור "מרום וקדוש אשכן ואת דכא ושפל רוח", שהקב"ה שהוא מרום וקדוש שוכן עם דכא ושפל רוח, אלו מידותיו של הקב"ה], ופנה אליו, ואמר לו בחביבות מיוחדת: האם אתה יודע שצריך לאכול כל מה שהאמא נותנת, וכמה שהאמא נותנת?! הרב אמר שני דינים, א. צריכים לאכול כל מה שהאמא נותנת ב. וכמה שהאמא נותנת. הילד שהיה רק בן אחת עשרה וחצי ענה לבריסקר רב, אני יודע... אמר לו הבריסקר רב בחזרה בחביבות: אתה רק יודע או שאתה גם מקיים?!

הגבאים של בריסק החליטו שזה לא תכלס

רבי חיים בריסקר - המלאך ששולח ממרום בדורותינו להאיר את כל העולם, שגליא לדריעה ונפל נהורא בבי מדרשא, [תקראו את ההקדמה שכתב הבריסקר רב ל"חדושי רבנו חיים הלוי", ובכל ענין שהוא דיבר נהיה אור גדול, הוא היה ממש 'גדול הדור' בלב טוב - במידות טובות - שלא יתואר ולא ישוער, הבית שלו היה הפקר ממש, לא היה לו שום דבר 'לכם' מלבד הארבעה מינים ביום טוב ראשון של סוכות שעל פי דין צריך להיות 'לכם' [ואולי גם מצה צריך להיות 'לכם']

היה שם בבית לוח מודעות כי כל היום הבית היה מלא עם אנשים, וכל מי שרצה למכור משהו תלה שם בבית מודעה כעושה בתוך שלו, יותר מאשר ברשות הרבים והכל נעשה שם בשמחה, כל היום עברו שם אנשים חולים ונדכאים מכל הסוגים, ורבי חיים טיפל בכל אחד, אם זה בממון או במילה טובה, והכל במאור פנים. ומי שצריך בעצה טובה - העצות הנוראיות של רבי חיים!

עד כדי כך היו מסתובבים שם בבית, שביום אחד, הגבאים של בריסק החליטו שזה לא תכלס שכל היממה כולה מטרידים את הרב, וצריך להעמיד שומר לפני הבית של רבי חיים. הם לקחו מישהו, והעמידו אותו שם, והוא התחיל להסתובב לפני הבית ולקבל את הקהל.. כל מי שרצה להיכנס אל הרב הוא עצר אותו, ושאל אותו מה הוא רוצה, ועשה סדר. רבי חיים ישב בביתו, והרגיש שהיום

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

לתת למסדר קידושין, ומסתמא היה שם הרבה כסף. המעטפה היתה מונחת על השולחן, ורבי חיים אפילו לא פתח אותה, ותוך כדי שהגביר ישב שם, נכנס איזה עני וביקש צדקה, ורבי חיים נתן לו את המעטפה...

הפחד מפני עניים ואביונים, הפחד מפני אנשים שבורים, הפחד מפני יתומים ואלמנות - היה נורא, הם חיו תמיד את ה"בית הלוי" בפרשת תרומה שאומר שהעני שנותנים לו צדקה הוא החפצא דמצוה שבו מתקיים המצות צדקה, כמו אתרוג בסוכות. וכמו שבכיסוי הדם דרשין (שבת כ"ב א') במה ששפך יססה שלא יכסנו ברגל, שלא יהיו מצוות בזויות עליו, כך אם מבזים את העני ונותנים לו צדקה שלא בדרך כבוד, זה איסור דאורייתא, [כמבואר שם דאבוהון דכולהו דם]. כך מסתכלים על עני.

ואיזה פנים יש לנו, כשעני נכנס לבית כנסת באמצע התפילה נותנים לו חצי שקל ומבקשים ארבעים וחמש אגורות עודף... ואם יש לעני רק ארבעים מחכים שיחזיר עוד חמש, ואם הוא החזיר רק ארבעים, מרוגזים עליו...

מספרים על 'גדול' אחד שהיה שקוע בלימוד, ונכנס עני וביקש ממנו צדקה, והוא לא שם לב, אמר לו העני; רבינו, אמנם אני לא כל כך חשוב שישם אלי לב אבל צריך לשים לב למי שהולך יחד אתי - "כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו" (תהלים ק"ט) כשעני הולך, כשאביון הולך, הקב"ה הולך אתו. וכתוב במדרש (ויק"ר ל"ד) שאם הוא נותן צדקה לעני, הקב"ה מברך אותו, ואצל רבי חיים זה היה בחוש, וכן אצל רבי וועלוועל'ה, עני זה היה חפצא שצריכים לפחוד ממנו.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משיבת נפש')

שקט - לא באים אנשים, והוא לא היה רגיל לזה, תמיד בכל שעות היום הבית המה מאנשים, קם רבי חיים ויצא לראות מה נעשה בחוץ והוא רואה שאיזה בן אדם מסתובב שמה. רבי חיים ניגש אליו, ושאל אותו מה הוא רוצה, הוא אמר שהגבאים של העיר העמידו אותו כאן לשמירה - לשמור שלא יטרידו את הרב. כשרבי חיים שמע את זה הוא הרעים בקולו ואמר: מה? הם רוצים לעשות אותי 'אוטם אזנו מזעקת דל'?

לרבי חיים היה קול חזק מאד. הרב מבריסק אמר פעם, שכשהאבא רבי חיים היה אומר בקידוש של ליל ראש השנה 'מקדש ישראל ויום הזכרון' הקירות היו מזדעזעים, והוא לא היה מגזים הבריסקר רב. היתה לו לרבי חיים שאגת אריה, הוא היה גיבור אדיר.

פעם בצהרי היום, נכנס לביתו של רבי חיים שווד [ידעו שיש אצלו כסף של צדקות], ורבי חיים ישב ליד השולחן. הוא נגש לרבי חיים, ואמר שיתן לו את כל הכספים שיש לו. רבי חיים לא איבד את הקור רוח, והוציא מהכיס מטבע עבה - בערך כמו שיש היום חמש שקל וכופף אותה, ועשה ממנה שתיים כמו שכן אדם עושה יחץ במצה, והניח לפניו על השולחן ההוא ראה עם מי יש לו עסק הוא הסתלק מהבית כחץ מקשת... זו היתה התגובה של רבי חיים ברוב פקחותו וחכמתו. הוא היה גיבור אדיר, וכאן הוא נתן שאגה גדולה: מה הם רוצים לעשות אותי 'אוטם אזנו מזעקת דל'?

ואם הוא החזיר רק ארבעים מרוגזים עליו...

פעם רבי חיים בריסקר היה מסדר קידושין אצל הגביר של העיר - עשיר גדול, נתן לרבי חיים מעטפה סגורה כפי שהיה נהוג

לתרומות ושותפות בהפצת הגליונות

055-400-77-20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

**אלפי יעדים
נתיב אחד!**

נתיב פרו - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!
אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלוני שבת
בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון!

074-703-5009

נתיבים
ככה מצליחים בשטח

בכל חומש דברים לא נמצא 'ויאמר ה' אל משה', או 'וידבר ה' אל משה' אלא פעם אחת בלבד. ושניהם מדברים בענין אחד - לא מצוה שניתנה למשה עבור כלל ישראל לעשותה

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

ספר דברים נקרא 'משנה תורה', שהוא שונה - חוזר על דברי התורה שנאמרו בארבעת הספרים הקודמים.

בכל חומש דברים לא נמצא 'ויאמר ה' אל משה', או 'וידבר ה' אל משה' אלא פעם אחת בלבד 'ויאמר', ופעם אחת 'וידבר'. ושניהם מדברים בענין אחד - לא מצוה שניתנה למשה עבור כלל ישראל לעשותה, אלא שניתנה למשה בלבד שהוא יעשנה, וכל ישראל רק יראו ויידעו. והמצווה בסילוקו של משה מהעולם 'ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימך למות'. וכן 'וידבר ה' אל משה עלה אל הר העברים ומות בהר'. והטעם שאין בספר דברים אמירה או דיבור מפי ה' לישראל ע"י משה, לפי שמשה מפי עצמו אמרם ברוה"ק שהייתה חופפת עליו בכל עת, ושכינה מדברת מתוך גרונו.

אמרם משה לישראל ב 36 הימים האחרונים לחייו

כל הדברים שבספר זה אמרם משה לישראל ב 36 הימים האחרונים לחייו - מא' שבט בשנת הארבעים לצאת בנ"י ממצרים עד ז' באדר. ופרשיות וילך, האזינו ו-וזאת הברכה נאמרו ביום האחרון לחייו, בז' באדר, והתוכחות של פר' כי תבוא ופר' נצבים נאמרו יומיים לפני פטירתו.

כתב הגאון מוילנא: ספר דברים כולל כל התורה כולה. וחמישה פסוקים ראשונים שבו כוללים כל הספר. ובארבע פסוקים ראשונים - רמ"ח אותיות כנגד רמ"ח מצוות התורה.

במשנה תורה כלולים כל דברי המוסר, ולכן הבא לשוב בתשובה - ילמד בספר משנה תורה.

"אלה הדברים" - מה כתיב למעלה (במדבר לו) - 'אלה המצוות', ואח"כ 'אלה הדברים' - אמר הקב"ה: חביבין עלי דברי משה שהוכיח את ישראל כנגד כל המצוות שנתתי לכם, לכן נאמר 'אלה המצוות' - 'אלה הדברים'.

ובשמו של 'אליהו' מצינו אותיות 'הואיל'

"הואיל משה באר את התורה הזאת" (א, ה) - בספר 'קושיות' לאחד מהראשונים מובא: 'תקשי לך, מפני מה אנו אומרים בכל התלמוד 'עד שיבוא אליהו'. היכן מרומז דבר זה בתורה, שעתיד אליהו לבאר הספיקות יותר משאר נביאים? ותרץ מה"ר טרושטלין, משום דכתיב 'הואיל משה באר את התורה', אומר משה לישראל, מי שיש בשמו 'הואיל' יבאר לכם התורה, ובשמו של 'אליהו' מצינו אותיות 'הואיל' (כפתור ופרח).

"חטא חטאה ירושלים" - איתא בגמ' (שבת קי"ט:), אמר רבי

יהודה: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו תלמידי חכמים שנאמר (ד"ה ב' ל"ו) 'ויהיו מלעיבים במלאכי אלוקים ובזים דבריו ומתעתעים בנביאיו. עד עלות חמת ה' בעמו עד לאין מרפא'. מאי 'לאין מרפא', אמר רב יהודה אמר רב: כל המבזה ת"ח אין לו רפואה למכתו וב'עין אליהו' כתב: אמרו בגמ' מהו אפיקורס. רב ורב חנינא אמרו: זה המבזה ת"ח, ובגמ' (ע"ז). מי שהוא אפיקורס מת, דהמבזה ת"ח אין רפואה למכתו, דהמכה מביאתו למיתה ולא יוכל להתרפאות מזה.

וב'עץ יוסף' כתב: איתא במדרש דהקב"ה מקפיד על כבוד הצדיק יותר מעל כבודו דאין הקב"ה מוותר על כבוד הצדיק. על אף שהיו להם עבירות חמורות יותר ע"ז ג"ע ושפכ"ד. מכל זה אפשר לשוב מדרכיהם הרעים, אבל כשבאו למידה רעה זו שביזו ת"ח - אז אפס תקוה, ולכן נחרבה ירושלים על שביזו ת"ח. ובשו"ע (יו"ד סי' רמ"ג) מובא: עוון גדול לבזות תלמידי חכמים או לשנאותן, וכל המבזה החכמים, אין לו חלק לעוה"ב, והוא בכלל 'כי דבר ה' בזה'. ואף כשמבזה ת"ח לאחר מיתה - מגדים אותו. ואיתא בגמ' (ברכות י"ט). כל המספר אחר מיטתן של תלמידי חכמים נופל בגהנום, והרמב"ם (בהקדמה לפירוש המשניות זרעים) כתב: אמרו בגמ' (גיטין) כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת, ואין לך צואה רותחת גדולה מהכסילות. ואמר הגרי"ש אלישיב זצ"ל מה שהדור סובל כ"כ, זה בגלל ביזוי ת"ח, והקב"ה תובע ביקרם. (אוצרות התורה).

(מתוך גליון תשפ"ד)

הכרנו אז את אחד מבני המושב, שהיו לו כמה בהמות, ביניהן היה חמור זקן ולא יוצלח, שהיה כמעט עיוור לגמרי. ויהי היום, והחמור קיבל דלקת ריאות קשה, ולא היה מה לעשות איתו

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על מה הדמיון בין השור והחמור, לאדם המתמודד עם יצרים

יָדַע שׁוֹר קָנָהוּ וְחֲמוֹר אָבוֹס בְּעֶלְיָיו יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עֲמִי לֹא הִתְבּוֹנֵן (ישעיהו א)

בפסוקי ההפטרה מוכיח הנביא את אחת התוכחות הקשות ביותר שנאמרו לכלל ישראל: "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו. ישראל לא ידע, עמי לא יתבונן".

החיד"א כותב, כי השור שבפסוק שיודע את קונהו, רומז לאותו שור מהסיפור המפורסם שספרו חז"ל (פסיקתא), על אותו חסיד שנאלץ למכור את פרתו לגוי אחד, והבהמה לא הסכימה לעבוד בשבת. עד שבא המוכר ולחש לה באוזן כי כעת היא שייכת לגוי וחייבת לעשות את רצונו. כששמע זאת הקונה הגוי, הזדעזע ואמר: "הבהמה שאין לה דעת, מכירה את בוראה, ואני לא?" הלך והתגייר ונעשה לאדם גדול, וקראו שמו "רבי חנינא בן תורתא" על שם הבהמה שמחמתה התגייר.

לפי זה כוונת הפסוק שאפילו השור יודע את קונהו - יוצרו - האמיתי, הלא הוא הבורא יתברך. אך הפשט הפשוט הוא, שהנביא מוכיח את בני ישראל כי אפילו הבהמות יודעות מיהו בעליהן ולמי הן שייכות, אך בני ישראל אינם יודעים.

בענין זה, נושא אני עימי זיכרון מעניין מתקופת בחרותי: באותן שנים שלמדתי בישיבת פוניבז', הוקמה ישיבה חדשה במושב 'חמד', בראשותה עמד הגאון הצדיק רבי ראובן יוסף גרשנוביץ זצ"ל, לימים ראש ישיבת 'הנגב'. הישיבה שכנה היכן ששוכנת כיום ישיבת 'מאור יצחק'. רבי ראובן יוסף ביקש אז ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל לשלוח אליו קבוצת בחורים מפוניבז' ללמוד אצלו תקופה ולחזק את מקום התורה החדש ההולך ונבנה; ואכן, קבוצת בחורים, ביניהם אני, נסענו ללמוד ב'חמד' למשך תקופה מסויימת.

לתדהמת כולם, כעבור יומיים שלוש

הכרנו אז את אחד מבני המושב, יהודי דתי, שהיו לו כמה בהמות ששימשו אותו למלאכת המשק, ביניהן היה חמור זקן ולא יוצלח, שהיה כמעט עיוור לגמרי. ויהי היום, והחמור קיבל דלקת ריאות קשה, וכבר לא היה יותר מה לעשות איתו. לא היו אז גופים מפקחים של תברואה ובעלי חיים וכדומה, והלה פשוט העמיס את החמור על הטנדר הישן שלו, נסע איתו כמה עשרות קילומטרים ופשוט הוריד אותו באמצע הדרך ונסע הביתה חזרה. על פי ההיגיון החמור היה אמור למות תוך יום יומיים, מנפילה לבור או מרעב ושאר מרעין בישין. אך לתדהמת כולם, כעבור יומיים שלוש התעוררו

בני המושב לקולה של נעירה מוכרת. לאף אחד לא היה מושג איך ומה, אבל החמור הזקן, החולה והעיוור, פשוט הגיע חזרה לבית אדוניו ועמד ליד שער המכלאה כמימים ימימה...

מורי חמי הגאון רבי מרדכי דוב יודלביץ זצ"ל, סיפר לי כי הוא זוכר בילדותו את אביו, אחד מיחידי הסגולה בירושלים של מעלה, הגאון הצדיק רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בעל ה'מעיל שמואל', חוזר מביקור אצל אימו האלמנה שהתגוררה בכפר תבור, סמוך לעיר חיפה, מתפעל כולו, וכה סיפר:

בכפר-תבור יש רועה מקומי שמוציא בכל יום ויום את כל עדרי הצאן מהסביבה ולוקח אותם לרעות בשדות הסמוכים לכפר ובהרים הקרובים. רבי שמואל אהרן שם לב לתופעה מעניינת, מדי ערב כאשר חוזר הרועה עם כל העדרים למושב, הוא אינו מסתובב כדי לפזר את כל בעלי החיים חזרה לבעליהן, אלא כל עדר ועדר פונה מעצמו, מתהלך בין שבילי הכפר עד שמגיע לבית אדוניו. "זה פשוט מדהים", אמר רבי שמואל אהרן בהתלהבות, אליה נסחפו כל בני הבית. "זה בדיוק מה שנאמר בפסוק. כל אחד יודע בדיוק מיהו 'קונהו', והיכן אבוס בעליו!"...

מה הדמיון בין השור והחמור לאדם המתמודד עם יצרים?

אך יש מקום לשאול שאלה על התוכחה שנזכרה בפסוק זה: הן אמת, שבעלי החיים יודעים מי בעליהם והיכן האבוס שלהם - אך עדיין יש להבין, מה התביעה לאור זאת מכלל ישראל? הרי לבהמות אין יצר הרע, והשיבה לאדוניהן היא בטבען. אין להן את ההתמודדות היומיומיות עם דברים שמשכיחים את מטרת החיים, כפי שמתמודד האדם.

אם כן כיצד ניתן בכלל להשוות? הלא אנחנו צריכים להילחם ולהתאמץ לכבוש את היצר על קיום כל מצוה ומצוה, ואילו לשור הולך לו הכל בטבעיות?

שאלה זו שאל בשיחתו דודי הגאון רבי משה קופשיץ זצ"ל, רבה של שכונת רוממה, בשם רבו הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, בעל ה'לב אליהו';

(ותשובתו העמוקה מחייבת מאד ונוראה ממש, ומפורטת בספר 'אוצרותיהם אמלא')

התשובה היא, אומר רבי אליהו, הנביא אינו טוען כי כלל ישראל צריכים להיות כמו השור והחמור ממש. הרי הפסוק עצמו אומר שצריך ידיעה והתבוננות, ולשור ולחמור אין דעת ובינה. הטענה

היא, שהחיות והבהמות משיגות את קיומן הגשמי בקלות רבה ובטבעיות, וגם אנחנו צריכים להשיג את מזוננו הרוחני באותה קלות בדיוק. אם לא היינו שוכחים את הטבעיות הזאת היינו יכולים לקבל אמונה ולזכור כל העת את בורא העולם, בדיוק כמו ששור יודע את קונו והחמור את אבוס בעליו - כי הטבע זועק אמונה וידיעת השם!

נכון שלבהמות אין יצר הרע - אבל האמונה שלנו ניתנת להשגה כל כך בקלות, רק עם מעט התבוננות ומאמץ, והתביעה היא: מדוע אפילו את המעט הזה איננו משקיעים? מדוע "ישראל לא ידע, עמי לא יתבונן?"...

הפקת הלקחים המעשית ביותר מביאורו המרעיש של רבי אליהו, היא החובה לחיות כל העת עם התבוננות מתמדת על חובת האדם בעולמו תפקידו ויעודו, זה דבר בהחלט אפשרי, אלא שהוא דורש עקביות רבה, התאמצות והשתדלות מצד האדם. אולם הדרך הפשוטה להגיע לכך, היא להתחיל לכל הפחות בשעת התפילה, לכוון ולהתבונן בתיבות הברכות והתפילות שמוציאים מהפה, ולדעת בפני מי הוא עומד.

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, היה רגיל לחזור על עצה זו

עמוד ההוראה, מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, היה רגיל לחזור על עצה זו. חתנו, הגאון הצדיק רבי יצחק ירוחם בורדיאנסקי שליט"א, משיג 'קול תורה', הביא באחת משיחותיו כי היתה תקופה מסוימת שצרות תכפו על כמה מבני הישיבה, והוא סיפר לחותנו - כי הבחורים הללו רוצים לקבל על עצמם קבלה טובה, ושאל מה הוא ממליץ להם לקבל? רבי שלמה זלמן השיב בענות חן: "אינני אומר דעות לאחרים, אבל אם בכל אופן הם שואלים לדעתי, אני אומר להם לקבל על עצמם קבלה פשוטה: **לברך ולהתפלל מילה במילה**. זאת היא הדרך הפשוטה ביותר לקבל אמונה!"

רבי שלמה זלמן עצמו היה כמובן נאה דורש ונאה מקיים. העיד עליו נאמנה אחד הבנים - כיצד הקפיד כל ימיו לברך ברכת המזון במתינות מילה במילה, עד ששומעיו היו לעיתים מגלים מילים שהם לא ידעו כלל כי הן קיימות בנוסח הברכה... עלינו מוטל להתחזק ככל יכולתנו בנושא חשוב זה - להתבונן

בפירוש המילות כפשוטן ובכוונת הלב. זוהי הדרך הבטוחה לחזק את האמונה בלב, ושהתפילה תלווה את האדם בכל שעות היום. להרגיש את התלות בו יתברך, ולחיות עמו בכל צעד ושעל.

כל 'ברוך אתה' שאנחנו אומרים הוא בעצם שיעור נוקב באמונה. אם היינו מפנימים זאת כראוי ומברכים כראוי, האמונה היתה מתגברת בליבנו מעצמה! חיסרון זה בטבעיות האמונה למול עיני עומדת עדיין דמותו של דודי הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר ברכפלד. דמות מופת של אמונה ברורה ובהירה שאין כמותה.

כשרבי אריה היה קורא בנביא ישעיהו ומגיע לפסוקים שאנו עוסקים בהם, היו עיניו מצטעפות בדמע. באמונתו הזכה והטהורה, הוא לא היה מסוגל להבין כיצד דור שהיו בו נביאים ועבודת בית המקדש מסוגלים כך לחטוא!...

אם אנחנו היינו חיים כך אמונה, התמיהה הזו היתה מציקה גם לנו; אבל עדיין איננו בדרגה הדרושה!

לא פלא איפוא כי החסרון של 'עמי לא התבונן' יכול להביא לתוצאות כה איזמות. האמונה היא הבסיס שעליו נבנית כל עבודת השם, מיראה ועד עמל התורה, ובלעדיה - שום דבר לא יכון!

(מתוך הספר הנפלא 'אוצרותיהם אמלא' דברים)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

בחיי חיותו של מרן ראש הישיבה, היו אנשים שפגעו בו, זה אחד מהיצה"ר הגדולים, שמדברים על 'גדולים'... ותמיד אח"כ כשמגיע עונשי שמים - באים לבקש מחילה. גם אותי מישהו שלח לבקש מחילה ממרן זיע"א, באתי לבקש..

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א על 'בואו ונחשב חשבוננו של עולם'

בְּאֶשֶׁר יִשְׁאֲלֵי אִישׁ אֶת־בְּנֵי־הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכָתָם (א"א)

שאלו אותי כמה וכמה אנשים וכן בחורים בישיבה, גם השנה וגם בשנים שעברו: איך מבקשים ממני להתפלל על המשיח ועל בנין בית המקדש. היום זה זמן של נסיונות גדולים, וכל זמן שאני מתגבר על הנסיונות - איזה שכר יש לי... זה מרומם ומגדל אותי, אבל אם המשיח יבוא - מה החכמה, כולם יראו את האמת וכולם יעמדו בנסיונות, זה בכלל לא היה נסיון קשה... ולפום צערא - אגרא. יתר על כן יאמר האדם, אני במצב שלי היום - עוד לא בסדר. לאט לאט אני משתפר, אני נהיה יותר טוב, אז למה שהמשיח יבוא עכשיו?... אם הוא יבוא עוד שנה שנתיים אני אהיה מתמיד יותר גדול... ואולי אני ישתנה לגמרי ואהיה מן הצדיקים שיזכו להתרומם מעלה מעלה, וא"כ למה זה אנכי להתפלל על דבר שהוא לא לטובתי.

מהלך שיאיר את הדברים - להתפלל בכל לב - ובלי להפסיד כלל. בחיי חיותו של מרן ראש הישיבה, היו אנשים שפגעו בו, זה אחד מהיצר הרע הגדולים, אחד שרוצה להרגיש 'גדול' אז הוא מדבר על 'גדולים'... ותמיד אח"כ כשמגיע עונשי שמים - באים לבקש מחילה. כך היה אצל הרבה גדולי ישראל. אבל לבוא ולבקש מחילה - זה לא כ"כ נעים... אז שולחים מישהו. גם אותי מישהו שלח לבקש מחילה ממרן זיע"א. באתי לבקש, והייתי סבור שהראש הישיבה - כדרכו - יגיד מיד שהוא לא הקפיד בכלל והכל בסדר, אבל משום מה הוא הסתכל עלי ואמר לי נראה לך שאני כזה טיפש גדול, בחובות הלבבות כתוב מי שמדברים עליו אז הוא מקבל את הזכויות של מי שדיבר עליו, ואת העבירות של מי שדברו עליו נותנים למי שדיבר. אם כן הוא עשה לי כזו טובה גדולה, הוא לקח ממני עבירות ונתן לי מצוות למה שאני אמחול?... אך מיד הוא חיך ואמר, אבל מה הקדוש ברוך הוא רוצה?... בוודאי רצונו שאני אמחול בלי חשבונות, מחול לו מחול לו מחול לו. ואח"כ הוסיף לי הרה"י - תדע לך שאם עושים מה שהקדוש ברוך הוא אומר - לא מפסידים! אני לא יודע איך, אבל אני בודאי לא אפסיד מזה. [אכן, בס' איה"ש עה"ת הוא גם מפרש מדוע].

והנה הפסוק אומר "אשר עשה האלוקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים". החשבונות הרבים הם המה ההיפך של הישר, הישרות אם אומרים לך עשה ובלי חשבונות - המצוה זה אבא אוהב שחושב רק לטובתך, החשבונות רק מזיקים.

(לגוף הענין - כעת לא נאריך בזה. רק נזכיר שבקינות לט' באב (בהוצאת 'ההגית') הביאו בשם מרן פוסק הדור רבי משה שטרנבוך שליט"א שהיה במחיצת בעל היואל משה' מסאטמר זצ"ל ומישהו טען לפניו כנ"ל והוא אמר בתוקף שזה לא נכון, ומי שהתגבר פה על הנסיונות - הוא יקבל שכר גם בהמשך על כל מה שהוא יעשה כאילו היה לו נסיון גם אז. וכך אומר גם רבי ישראל סלנטר זיע"א) את השאלה הזו שאלו את מרן החפץ חיים זצ"ל. ואמר החפץ חיים, נניח שיש אחד שאבא שלו חולה במצב קשה ושוכב בבית חולים ומתייסר בייסורים גדולים ה' ירחם. וכאשר הבן שלו מגיע לשבת לידו האבא נרגע. והנה באחד הימים כשהבן נמצא ליד אביו מציעים לו עסקה רווחית מאד, והבן עוזב את אביו לבד והולך לבצע את העסקה בשביל להרוויח ולא אכפת לו מהייסורים של אביו, איך זה נראה?... זה נראה הנהגה מכוערת ביותר! אומר הח"ח, כאשר שכינתא בגלותא, כואב לקב"ה, כל כנסת ישראל דוויה וסחופה, וכי כעת הזמן לחשוב על ביזנס שלך?! אתה מתחיל לחשוב מה יותר טוב לך?...! אתה צריך לחשוב על אבא! אלו הדברים הידועים.

הוא הסתכל עלי ואמר לי נראה לך שאני כזה טיפש גדול

אני קבלתי ממרן ראש הישיבה (מרן הגרא"ל שטיינמן) זיע"א

היה פה בחור שבא להיבחן

יש רק חשבון אחד שמותר לעשות כמש"כ בחז"ל בואו חשבון, בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. חשבונות כאלו טוב לעשות!

אני רוצה לומר לכם, בואו נעשה גם אנו חשבון קטן: כולם רואים ויודעים מה זה כח של תורה, היה את המלחמה הגדולה בשמחת תורה, וראו איך כל המקומות של תורה ניצלו באורח פלאי, היה פה בחור שבא להיבחן, הוא לומד בישיבה של הרב סורוצקין באופקים, והוא מספר לי - היינו שמה, אי אפשר להאמין אבל לא באו אלינו. יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש. כאילו אמרו אתה בן תורה - אנחנו לא רוצים להתחיל אתך... וכך ראו אצל עוד כמה ישיבות באיזור. וכן אצל שומרי שביעית.

הייתי בכרמיאל בישיבה, עושים שם מבצע גדול של חזרות, ובאמת לא היה שם מקום לשבת... היכל מלא מלא... קול התורה נשמע בעוצמה. אחד המשיגים שם הרה"ג ר' יהודה לייב רוט סיפר לי, שבחור אחד הביא מפה ענקית של כל היישובים מסביב, ועל כל יישוב כתוב כמה אזעקות נשמעו שם, וכמה טילים נפלו, וכמה הרוגים. כמעט ואין יישוב ללא פגע. ואילו בכרמיאל שהיא עיר גדולה יחסית לא נפל אף טיל! כח של תורה... אין שום הסבר אחר. רואים בחוש מה זה כח של תורה.

היצר הרע מבלבל ומשגע אותנו...

מרן רה"י זיע"א אמר דבר מעניין מאד: כתוב בתחילת הפרשה איך שהקדוש ברוך הוא עושה חשבון עם כלל ישראל: "ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלוקיך כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם עד בואכם עד המקום הזה" (א, לא). שאל ראש הישיבה, מה זה במדבר, כל החיים זה ככה... תמיד הקב"ה נושא אותנו על כפיים... אלא שבמדבר ראו את זה יותר בקלות. לכה"פ היו שם שלושה מליון איש "לא חסרת דבר" ענני כבוד, באר, ומן הבאר ההיא לא רק שתו מים, אלא נתרפאו כל החולים (כמו שמביא המשנ"ב ולכן במוצ"ש שואבים מים מהבארות כי בארה של מרים מסתובב בבארות) מה לא היה להם... אז איך זה יכול להיות שכ"כ הרבה פעמים עם ישראל חטאו במדבר...?

אתה רואה את הקדוש ברוך הוא כל הזמן אתך, אשר נשאך ה' אלוקיך. איך אתה מסוגל לחטוא לו??? אומר מרן רה"י: "עמי לא ידע ישראל לא התבונן"... היצר הרע מתחיל לבלבל אותנו, ואחרי זה הוא משגע אותנו, ולבסוף הוא הורג אותנו. והוסיף: אני אתן דוגמא. בא אליהו הנביא, כולם ראו את כל מעשיו הגדולים איך הקב"ה איתו כל הזמן והוא שולט בכל, הוא אומר אם תעבדו עבודה זרה - לא יהיה גשם, ונפסק הגשם!!! רואה אותו אחאב אחרי ג' שנות בצורת ואומר לו "האתה הוא עוכר ישראל", ככה מדבר ה"עוכר ישראל" הגדול על אליהו הנביא... זה בדיוק כמו שהיום בממשלה אומרים על החרדים... רואים איך היצה"ר מסובב את הראש... מבלבל, משגע, ולבסוף הורג. ואנחנו מפסידים את

הכל. רק תפתח את העיניים. עמי לא ידע ישראל לא התבונן. זה ההפטרה באה לומר לנו. תפתח את העיניים לראות איך שהקב"ה סובב אותנו כאשר ישא איש את בנו.

הקדוש ברוך הוא אומר לך אם ראית דור שהוא רפה מן התורה - עמוד והחזק בה ואתה נוטל שכר כנגד כולם! אשרי מי ששומע לי. הקדוש ברוך הוא אומר לך - עמוד והחזק, כדאי לך...

הלוואי ויהיה לנו את השכל להבין כמה הכח שלנו היום, וכמה אפשר לזכות היום, ואז כולנו בתקווה שעוד השנה נזכה לימים טובים בשוב ה' ציון ושמחת עולם על ראשם - אמן.

(מתוך 'ארחות חיים' דברים - חזון - תשפ"ד)

מעוניינים להיות שותפים בזיכוי הרבים הגדול?

הנצחות ותרומות להגדלת תפוצת הגליונות

התקשרו

055 - 400 - 77 - 20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

סיפור רבי נחום דיאמנט, לפני שיצאתי לעבודת קודש עם הציבור, התייעצתי עם מורי ורבי הרב משקובסקי זצ"ל, ביקשתי את ברכת הדרך, הרב אמר לי אתן לך ברכה, אבל לפני כן מחובתי לומר לך...

הג"ר שלמה קולדצקי שליט"א על כפויי טובה השנואים על הקב"ה

שחוטא בחטאים אחרים, שהרי נבל הכרמלי היה כפוי טובה לדוד המלך ועבדיו ששמרו על צאנו כל שעות היום והלילה, וכעונש על כך, מת לאחר עשרה ימים. ואילו שמעי בן גרא שעשה לדוד המלך רעה גדולה מזו, שסקל את דוד באבנים להמיתו, לא מת. וכפויי טובה אומר שלמה המלך במשלי 'משיב רעה תחת טובה לא תמוש הרעה מביתו'.

עוד אמרו חז"ל שלכולם אנו חייבים למחול מלבד כפויי טובה שפטורים אנו למחול להם.

נביא כמה דוגמאות כמה גרוע נראה כפוי טובה, וכל אחד יתבונן בעצמו כמה הוא חייב הכרת הטוב לאחרים.

סיפור רבי נחום דיאמנט

סיפור רבי נחום דיאמנט, לפני שיצאתי לעבודת קודש עם הציבור, התייעצתי עם מורי ורבי הרב משקובסקי זצ"ל, ביקשתי את ברכת הדרך, הרב אמר לי אתן לך ברכה, אבל לפני כן מחובתי לומר לך דבר חשוב. הנך יוצא לציבור, שנו לעצמך כי ציבור ככלל הינו כפוי טובה, אתה תעזור תסייע ותועיל, בסופו של דבר במקרה הטוב תקבל יריקה בפנים, ובמקרה הגרוע אבנים גדולות, לכן אם אין לך כוחות לספוג זאת אל תצא לציבור ע"כ. ואכן מאז ועד היום דבריו מוכיחים את עצמם בצורה נפלאה, טמונים באמתחתי דוגמאות רבות, ואספר סיפור אחד. יצאנו בנסיעה מהדרום למרכז, מאזור באר שבע לבני ברק, עברנו ליד שדרות, בחורצ"ק נופף בידו לטרמפ. עצרנו. לאן אתם נוסעים? לבני ברק, בני ברק אז ממש הביתה ישתבח שמו, מבסוט עד הגג, הוא נכנס למכונית קיבלנו אותו בסבר פנים יפות, ויצאנו לדרך, לפנינו נסיעה ממושכת. הגענו לכניסה לבני ברק, הבחור שאל את הנהג לאן אתה מגיע בבני ברק? הנהג השיב לרחוב הרב וסרמן, הבחור שתק לשבריר שנייה ואז הפטיר, טוב תשמע חז"ל אומרים: 'ארורים הרשעים שאין טובתם שלימה' א"כ כדאי שתשלים את הטובה שהתחלת בה, ותקח אותי עד הבית. שמעתי וחשבתי אולי הוא חומד לצון, אבל הבטתי עליו וראיתי כי הוא רציני, התחשק לי לפתוח את הדלת ולהעניק לו דחיפה החוצה ושלום, אבל כיון שלא אני בעל הבית של הרכב, והנהג כנראה בעל מידות יותר ממני, שתקתי.

מובא בפרשה: בסוף שנת הארבעים שהיו עם ישראל במדבר, הם צריכים לעבור דרך מקום מושבם של בני עשו, והקב"ה מצוה אותם לקנות אוכל ומים בכסף מלא מבני עשו, וזאת למרות שלא חסר להם מים, כי הרי יש להם את בארה של מרים, ויורד להם מן, ואינם צריכים להזדקק לקנות מבני עשו כלום, אבל יש כאן ציווי מיוחד. והטעם? כי כשיעקב יצא מבית לבן ללכת לארץ כנען, אז היתה הפגישה האחרונה בין יעקב ועשו, ומאז נפרדו דרכיהם, עשו הולך להר שער, ויעקב הולך לארץ כנען, ולאחר מכן יעקב יורד עם בניו למצרים. הידיעה הזאת מגיעה לבני עשו, שעם ישראל משועבד במצרים, ולאחר 210 שנים מגיעה לכל העמים בשורת השחרור, עם ישראל יוצא ממצרים, ניסי קריעת ים סוף וכו'. לאחר 39 שנים שעם ישראל הולכים במדבר, הם צריכים לעבור בארץ אדום, בני עשו מעונינים לדעת מה עלה בגורלם של עם ישראל, אלו שדבקו בהקב"ה, האם הקב"ה דואג לתת טרף ליראיו ומספק להם את צרכיהם, או חלילה אותו עם ישראל אין להם כלום בעולם הזה, והם חיים חיי עוני, והקב"ה לא דואג לתת להם די מחסורם.

לכן הקב"ה מצווה את בני ישראל, אל תראו את עצמכם נזקקים ועניים, ולכן גם אם אתם לא צריכים אוכל ומים, כי הרי יש לכם מן ומים מבארה של מרים, למרות זאת תקנו מהם ותשלמו על כך בכסף מלא, תפתחו את הארנקים, תראו את עצמכם עשירים. והסיבה לכך, כי ה' אלוקיך ברכך, וביאר רש"י וז"ל: לפיכך לא תכפו את טובתו להראות כאילו אתם עניים, אלא הראו עצמכם עשירים. אל תהיו כפויי טובה. אמר להם הקב"ה: הייתם במדבר ארבעים שנה, לא היה חסר לכם כלום, ירד לכם מן, ויש לכם מים מבארה של מרים, בגדים היו לכם כל הזמן מכובסים ונקיים. אתם עכשיו עוברים בארץ אדום, תראו לכולם שאתם עשירים, אל תקחו מהם אוכל בחינם, תראו עצמכם עשירים, תשלמו על הכל בכסף מלא, אל תהיו כפויי טובה.

וכפויי טובה הם האנשים השנואים על הקב"ה

וכפויי טובה הם האנשים השנואים על הקב"ה שממהר להענישם. כתב בספר חסידים שממהרים להיפרע מכפוי טובה יותר ממי

לאשתך להיות שמונים אחוזים כל עוד שמונת לך.

נכנס אל אדמו"ר מסקווירא

אברך אחד שנפשו עגומה עליו מחמת צרות שונות שנתגלגלו לפתחו ל"ע, נכנס אל אדמו"ר מסקווירא והחל להתמרמר ולתנות את רוב הקשיים הפוקדים אותו. האדמו"ר האזין והקשיב, בסיימו את תיאור מסכת ייסוריו שתק הרבי קמעה ואח"כ התחיל לקרות שוב את הקוויטל ופנה לאברך: ואיך מרגיש כבודו בבריאות? ועוד בטרם הספיק הלה לענות ולהתאנח, אמר הרבי מיד בשמחה גלויה אה ברוך השם... ברוך השם... והמשיך לשאול איך מרגישה עקרת הבית? ומיד אמר בהתרגשות ובשבח והודיה לה' אה... ברוך ה'... ברוך ה'... ואיך מצב בריאות הילד, גם הוא בסדר ברוך ה'... והרבי לא הירפה, ואיך עם הפרנסה? ושוב לא נתן לו הרבי לענות רק השיב בעצמו באופן שירגיש האברך גודל אושרו ברוך ה' מסתדרים ויכולים לגמור את החודש, אה... ברוך השם... ברוך השם והשאלה הבאה בתור איפוא מתגורר כבודו? וענה האברך. מי הם שכניו ואמר הרבי בחדוה אה... סביבה מצויינת עם שכנים טובים ברוך ה' וכאן פנה אליו האדמו"ר, אני אישית מכיר יהודים שהיו מוכנים לתת שבעים שנים מחייהם, תמורת מעלה אחת מאלו ששמענו כעת והראה לו האדמו"ר בידיו על כסא קדשו, אם היה כבודו יושב כאן, ולו רק יום אחד, לא היה מדבר ומתמרמר כך. והוסיף בתוכחה מוסתרת ואהבה מגולה, מסופקני אם אין בזה משום כפיות טובה כלפי הקב"ה, ויצא האברך ביום ההוא שמח וטוב לב, ונקודת מבטו על החיים השתנתה מן הקצה אל הקצה.

(לקט מתוך עלונו של הרב קולדצקי דברים תשפ"ד)

הוא השיב לו בחביבות, שמע נא, אחר שאוריד את הרב ליד ביתו, אני חייב להגיע למקום פלוני, תבין שאין לי אפשרות להקפיץ אותך הביתה.

'האם בגללך אצטרך ללכת קילומטר וחצי ברגל?' תמה הבחור בקול! חלפו עוד מספר שניות, הבחור ביקש לרדת באחת הצמתים, פתח את דלת הרכב וירד בזעף, טרק את הדלת ואפילו תודה רבה לא אמר. פלא! 98% קיבלת, מהעיר שדרות עד לרחוב הרב וסרמן בבני ברק, 2% קילומטר וחצי אתה הולך ברגל ואתה כועס? על מה ולמה? משום מה הייתה לו תחושה כי לא מגיעה 'תודה רבה' מגיע לנו יריקה או אבנים גדולות. משמעות הדבר, או 100% או כלום, אם לא קבלתי את הכל לא קיבלתי כלום, תחושות של בני אדם.

ושתלכי לבנק להכניס לי את הצ'ק הזה בסדר?

כך לצערנו מתנהגים אנו גם בבית פנימה באותו סגנון, לדוגמא בבוקר, פלוני אמר לאשתו אני מבקש ממך כי תרימי טלפון לאמא שלי, ותגידי לה כך וכך, ושתלכי לבנק להכניס לי את הצ'ק הזה בסדר? בערב הוא שב הביתה ושואל צלצלת לאמא שלי? אוי שכחתי. היית בבנק? אוי וי... אוי וי... ממש לא הספקתי. אז מה כבר עשית היום?

אז מה כבר עשית היום. היא השכימה עם הנץ החמה, בשש בבוקר הלכה למכולת, העמידה סיר לארוחת צהרים, העירה את הילדים, שלחה אותם לבתי החינוך, כאשר לכל אחד מונח בתיק אוכל, הכינה ארוחת בוקר לה ולבעלה, יצאה לעבודה כדי לעזור בפרנסת הבית, שבה מהעבודה והחלה את העבודה השנייה, לקבל את הילדים, ארוחת צהריים לשטוף כלים, לשטוף רצפה, שתי מכוונות העמידה, הורידה מהחבלים שתי מכוונות, קיפלה, גיהצה, הכניסה בארון, חצי מתריסי הבית ניקתה, השכיבה את הילדים לישון, לאחר ארוחת ערב ולאחר מקלחות, ואחרי כל זה מה עשית? אם היא לא הספיקה את השני אחוז להרים טלפון לאמא שלו וללכת לבנק, מה כבר עשית היום? כלום לא עשית היום.

רק נחשוב לרגע עד כמה מכאיבה מחשבה כזו, היא חושבת לעצמה, עבדתי, עשיתי ועשיתי, ולא יועילו לי כל התנצלויות שבעולם, כי אם לא עשיתי את בקשתו כאילו לא עשיתי מאומה. מה עשית היום? כמה אכזריות יש במילה כזאת? צריך להפנים את הרעיון, כי כל אדם אינו מאה אחוז, וגם לא תשעים ושמונה אחוזים, ואף לא תשעים וחמשה. גם אם היא רק שמונים אחוז היא בסדר. ואם אחד מבני הזוג טיפוס של שמונים אחוז, אפס... אינו ראוי לנישואין? הרי אתה בהתנהגותך ג"כ רק שמונים אחוזים, ואשתך סובלת כמעט בדומיה את עשרים אחוזים הנותרים, לכן מותר גם

שעל ידי כח תורה זה, יתקבלו התפילות גם בלי דמעות, כמו בזמן שבית המקדש קיים

בעל 'שבט הלוי' מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זיע"א:

שיתקבלו התפילות גם בלי דמעות, כמו בזמן
שבית המקדש קיים.

וכן מצינו לדרשתם ז"ל (מנחות קי.) תלמידי
חכמים העוסקים בתורה בלילה מעלה עליהן
הכתוב כאילו עוסקים בעבודה וכו', כאילו
נבנה מקדש בימיהם, א"כ כלפי דידהו תפלתם
מתקבלת כאילו אין חורבן.

ואמינא, דהיינו שמצינו בגמ' (עירובין נד)
שדרש רבא על הפסוק 'תִּתְּנוּ לְבָבוֹ נִתְּנָה לֹוּ
וְאַרְשֶׁת שְׁפָתָיו כַּל מִנְעַת סֶלָה' (תהילים כא).
אימתי תאוות לבו נתת לו בזמן שארשת שפתיו
בל מנעת סלה.

היינו דלעוסקי התורה לא ננעלו שערי
תפילה.

ואדרבא, ע"י 'ארשת שפתיו' שאינו פוסק
פומיה מגירסא, - 'תאוות לבו נתת לו' - הקב"ה
נותן לו תאוות לבו ונפתחים לו שערי תפילה.
כי ראש וראשון לתפילה בעינן כח התורה..

(תהילים 'שבט הלוי')

עֲמֻדֹת הָיוּ הַנִּלְיָנוּ בְּשַׁעְרֵי הַיְדוּשָׁם (תהילים קכב)
הנה אמרו חז"ל (ברכות לב:) מיום שחרב
בית המקדש ננעלו שערי תפלה וכו', ואף על
פי ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעה לא ננעלו.
ואכן נאמר משמיה דהאר"י הק' ז"ל,
להתפלל התפילות בדמעות, וכאשר כן ראינו
מרבתינו וגדולי הצדיקים.

אבל מה נעשה כי הרי לאו כל אדם מסוגל
טבעו לכך, א"כ איך יתכן בזמן הזה בעוה"ר
שיתקבלו תפלותינו ברצון.

אבל מצינו תקנה ועוד יש תקנה.

כי כמו כן אמרו (ברכות ח.) מיום שחרב
בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא
ארבע אמות של הלכה בלבד. כלו' דבזמן הזה
ארבע אמות של הלכה הם מסוגלים ומסייעים
לתפלה, כמו כח התפלה בבית המקדש.

וכן ראיתי בשם הגאון בעל כרם נטע ז"ל
בספרו 'רנן לבוקר' עמ"ס תמיד (לב:).

ונמצא שעל ידי כח תורה זה, אפשר

והנה קם דור חדש, דור צעיר

יְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה וְנֹה' הוֹאִיל מֶשֶׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

שואל הבית ישראל, האם רק עכשיו כשמלאו לו מאה ועשרים
שנה התחיל משה לבאר את התורה, הרי כל ימיו לימד את ישראל?
וביאר, ראשית - נלמד מכאן שתמיד צריך להתחיל מחדש, אפילו
בגיל מבוגר חייבים להתרענן בתמידות, ולהתחיל שוב כאילו זו
הפעם הראשונה. שנית, הלא כבר ספו תמו אז כל יוצאי מצרים,
כל אותו דור דעה שלימד משה רבינו עליו השלום בעבר, והנה
קם דור חדש, דור צעיר, פנים חדשות באו, יש איפוא להתחיל
שוב את התורה מאל"ף עד תי"ו.

(הרב שלמה קולדצקי בגליונו תשפ"ד)

לשם מה אמר משה רבינו את המילה "ככם"

יִכְף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֵלֶּף פְּעָמִים.

שואל רבי עקיבא איגר, מהו הלשון "ככם אלף פעמים" ולמה לא
ההיפך "אלף פעמים ככם"? שאלה נוספת, לשם מה אמר משה רבינו
את המילה "ככם", הרי יכל לומר בקצרה יוסף עליכם אלף פעמים?
ומתרץ, בהתחלה בירך אותם משה "יוסף עליכם ככם", פירוש,
תכפילו את עצמכם, שאם הייתם מונים שישים ריבוא, תתרבו
פי שניים עד מאה עשרים ריבוא, ושוב תחזרו ותתרבו כפליים,
ושוב תחזרו ותתרבו כפליים, עד שתהיו מאתיים ארבעים ריבוא,
וכן הלאה והלאה אלף פעמים. וא"כ, הברכה לא שיתרבו פי אלף,
אלא שיכפילו את עצמם אלף פעמים, וחשבון זה הוא עצום ורב.

(הרב שלמה קולדצקי בגליונו תשפ"ד)

הגרש"ז אויערבך נשאל אם מותר לקרוא בתשעה באב ספרים עצובים כגון על השואה וכדומה, והשיב שמותר, ודוקא בספרים אלו המעוררים אבל ובכי, אבל לקרוא סתם סיפורי מעשיות אסור.

כל מה שחשוב לדעת על הלימוד בתשעה באב

הרעים (דעת השדי חמד, הדברי יציב, הגרי"ש אלישיב ועוד)

מחצות ואילך בדברים המותרים

כתב הרמ"א (תקנ"ג ס"ב) 'ונהגו שלא ללמוד בערב תשעה באב מחצות ואילך כי אם בדברים המותרים בתשעה באב, ולכן אם חל בשבת אין אומרים פרקי אבות'. המשנה ברורה מבאר בטעם המנהג שתורה משמחת הלב. ומכל מקום כל זה אינו מדינא, שהרי מותר בערב תשעה באב מדינא כל החמשה ענויים, ועיקר הטעם, משום שהוא יכול ללמוד דברים המותרים בתשעה באב. (סק"ח)

המשנה ברורה (שם) כותב על עצם המנהג שהנה מהרבה אחרונים משמע שתפסו המנהג הזה ולא ערערו עליו, שאפילו אם חל בשבת הסכימו כמה אחרונים להתנהג כמו שכתב הרמ"א (ראה בסמוך), אמנם יש איזה אחרונים שפקפקו מאוד על המנהג הזה, - ראשון לכל הרש"ל, כתבו עליו שלמד בעצמו אחר חצות והתיר גם לאחרים בזה, גם הגר"א בבאורו כתב דחומרא יתרא היא, וכן המאמר מרדכי בספרו מאריך בזה, וכתב שהוא מביא הרבה לידי בטול תורה להלומדים, שמתרשלים ללמוד דברים המותרים בתשעה באב, דאין אדם לומד אלא מה שלבו חפץ ועל כן דעתו להקל בזה, וכתב שכן היה הוא נוהג, עיין שם, וכן החיי אדם כתב דהוא חומרא בעלמא, ומסיים המשנ"ב, ועל כן נראה שמי שרוצה להקל בזה אין מוחין בידו.

הרמ"א כתב שאם חל בשבת אז לא אומרים פרקי אבות, והיינו אפילו ערב תשעה באב שחל בשבת, ולא אומרים פרקי אבות שהוא כלימוד תורה. והיינו אחר חצות, שקודם חצות מותר בלמוד תורה אפילו כשחל בשבת. (סק"ט)

והט"ז מפקפק מאוד על מניעת הלימוד בשבת, ומסיים שהלומד בשבת אחר חצות לא הפסיד שכרו, והיינו אפילו כשחל תשעה באב בשבת, וכל שכן כשחל ערב תשעה באב בשבת. וכתב המשנה ברורה ונראה שיש לסמוך על זה, אחרי שאפילו כשחל בחול כמה אחרונים מקלין וכנ"ל.

כתב השו"ע: תשעה באב אסור ברחיצה וסיכה וכו', ואסור לקרות בתורה נביאים וכתובים ולשנות במשנה ובמדרש ובגמרא, בהלכות ובאגדות, משום שנאמר "פקודי ה' ישרים משמחי לב", וכו' אבל קורא הוא באיוב ובדברים הרעים שבירמיה, ואם יש ביניהם פסוקי נחמה צריך לדלגם.

ומותר גם ללמוד מדרש איכה ופרק אלו מגלחין, פירוש איכה ופירוש איוב. וכן אגדת החורבן בפרק הנזקין ובפרק חלק, ולקרות בחורבן הנזכר ביוסיפון מותר. ואף מותר ללמוד הלכות בין המצרים ומסכת שמחות.

כתב המאירי: ויראה לי שלא נאסרו דברי תורה לאבל אלא דרך לימוד וגירסא, אבל לעיין בספרים המעוררים לבו של אדם לתשובה לא נאסר, ולא עוד אלא שראוי לעשות כן וכו'.

אם מותר לקרוא ספרים עצובים

הגרש"ז אויערבך נשאל אם מותר לקרוא בתשעה באב ספרים עצובים כגון על השואה וכדומה, והשיב שמותר, ודוקא בספרים אלו המעוררים אבל ובכי, אבל לקרוא סתם סיפורי מעשיות אסור. (שלמי מועד) דעת הגרי"ש אלישיב לעניין תשעה באב שמותר ללמוד בספרי מוסר אע"פ שיש שם אגדות ומדרשי חז"ל, הואיל ואין הכוונה ללימוד אלא להתעורר לתשובה ותיקון המידות, שזהו חובת היום בתענית. דעת הגר"ח קניבסקי והגר"ש דבליצקי שאין ללמוד בספרי מוסר שמובאים בהם פסוקים ומאמרי חז"ל.

בספר חוט שני כתב שלימוד המוסר אם הוא רק לעורר מותר בת"ב, אבל לימוד מוסר שהוא כלימוד אסור בת"ב. ועיין באור לציון.

האם יש חיוב ת"ת

יש שכתבו שבתשעה באב וכן לאבל אין חיוב ת"ת, אלא שמ"מ מותר ללמוד בדברים הרעים, אבל אם אינו עוסק בהם אינו עובר על עון ביטול תורה, (עיין הליכות שלמה עמ' תל"ט), ויש חולקים שלעולם הוא חייב בת"ת ככל אדם, רק שחיובו הוא ללמוד דברים

אם תזרוק את הגלידה - אתן לך ברכה!

חיים' וביקש ממנו ברכה.

ה'חפץ חיים' ראה את מנת הגלידה בידו של הילד, הבין מהיכן היא הגיעה, ושאלו בחביבות: "ילדי היקר, האם ברכת ברכה ראשונה על הגלידה?" והילד השיב בתמימות: "עוד לא, ומלבד זאת" - אמר פתאום כאילו הבין בשכלו הקטן מה באמת רוצה ה'חפץ חיים', "אמא אמרה שזה לא מספיק כשר... אבל אני נורא רוצה גלידה!", הוסיף בנימה ילדותית טהורה.

אמר לו ה'חפץ חיים': "אם תזרוק את הגלידה - אתן לך ברכה!". הילד חשב לרגע, וזרק את הגלידה מידי. קורת רוח נראתה על פני ה'חפץ חיים', והוא שאל את הילד: "איזו ברכה תרצה כעת?"

"שאזכה לעלות לארץ ישראל", אמר הילד. "מדוע תרצה לעלות לארץ ישראל?" שאל ה'חפץ חיים' כשבת שחוק על שפתיו הטהורות. "גם משה רבינו רצה לעלות לארץ ישראל", השיב הילד, "אז כנראה יש שם דברים טובים..."

נענה לו ה'חפץ חיים', ובירכו בחמימות שיזכה לעלות לארץ ישראל ולהאריך בה ימים, ברכה שהתקיימה במלואה. כשריד ופליט ממרבית בני משפחתו וקרוביו זכה לעלות לארץ הקודש ולחון את עפרה.

כך, בעדינות ובחכמה, החדיר ה'חפץ חיים' לליבו של ילד רך בשנים את המסר שרצה להחדיר בו. בלי כעס, בלי איומים, בלי תביעה קשה. בנעימות וביופי.

אוצרותיהם אמלא דברים

הרב הצדיק רבי רפאל ולדשיין זצ"ל סיפר מעשה נפלא שאירע לו בילדותו. היה זה כאשר הזדמן פעם לעיירת ראדין, מקום מגוריו של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, יחד עם אימו הצדקנית, הרבנית מרת גיטל ולדשיין ע"ה, אחותו של מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל.

הם עברו שם סמוך לעגלת רוכל שמכר מיני מתיקה ומאפים. הילד ראה בעגלה גלידה טעימה, והתחיל להפציר באימו שתקנה לו את הגלידה. האמא שאלה את הרוכל לגבי כשרות הגלידה, והתברר כי בגלידה קיים חשש רציני של תערובת חלב עכו"ם.

"בני, אינני יכולה לקנות את הגלידה. הכשרות שלה איננה מהודרת", אמרה האם לילדה, אך הוא המשיך להפציר ולהתעקש, עד שהאמא לא עמדה בפניו וקנתה לו מנת גלידה.

באותו הרגע נראתה ברחוב דמותו ההדורה של הכהן הגדול מאחיו, הסבא קדישא ה'חפץ חיים' זצ"ל. "ראה, בני", התרגשה האם, "הנה גדול הדור! רוץ לבקש ממנו ברכה". הילד רץ אל ה'חפץ

אני זוכר את חתונתו של הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל

אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת (ג, כה)

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: משה רבינו התחנן לפני ה' יתברך וביקש: "אעברה נא ואראה", רק אעבור ואציץ בקצרה בארץ המובטחת. אך נגזרה הגזירה ותפילתו לא התקבלה.

אני זוכר את חתונתו של רבי דב יפה זצ"ל, שהתקיימה בחצר ישיבת חברון, היות והכלה היתה בתו של ראש הישיבה רבי אהרן כהן זצ"ל. לאחר החתונה שהסתיימה בשעת לילה מאוחרת, עלינו אל הישיבה ופגשנו את רבי דב מעייני זצ"ל, רבה של המושבה מגדיאל.

רבי דב שהיה מלחין ומשורר פנה אלינו ואמר: "אשיר לכם שיר שמשוה רבנו שר". ומיד החל לזמר שיר מרגש באידיש על מילות הפסוק: "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה ההר הטוב הזה והלבנון". השיר המיוחד הביע את עומק תחנוני משה לקב"ה: "אעברה נא ואראה את הארץ, לו אעבור ואעיף מבט. ארבעים שנה את בניך במדבר נהגתי, ארבעים שנה לילדיך רועה הייתי".

כאן נישא קולו של הרב מעייני לשחקים: "ועכשיו מה אני מבקש ממך? איין קליינקייט - דבר פעוט! אעברה נא ואראה את הארץ הטובה, ההר הטוב הזה והלבנון..." היה זה שיר בוקע לבבות.

(מתוך 'אריה שאג' בהוצאת 'יפה נוף')

אני רואה כל שנה בתשעת הימים
ושלושת השבועות שיש מתח בין אנשים

כל ימיי אני מצפה לתענוג זה שהרגשתי פעם במשך כמחצית השעה בלבד

מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: ברש"י מביא שהאריכו את
השהות במדבר לארבעים שנה. כמו כן בזמננו, מי יודע
לפני כמה זמן כבר היתה יכולה להיות הגאולה, אולי מאות
שנים, ואולי אפילו לפני אלף שנים כבר הייתה יכולה
להיות הגאולה ולא זכינו. אני רואה כל שנה בתשעת
הימים ושלושת השבועות שיש מתח בין אנשים, אפילו
אם לא רבים יש מתח, כאן לא דופק, כאן לא מתאים.
מה הפשט בזה?

שנאת חינוס גורם לאי בניית בית המקדש, ויש יצר במיוחד
בזמן הזה, יש קיטרוג בשמים, ולכך רבים ויש מתחים.
דיברו פעם עם רבינו על צורת הבנייה העתיקה שהייתה
בזמן הבית. אמר רבינו: 'ומפני חטאינו גלינו מארצנו
ונתרחקנו מעל אדמתנו' הרבה יותר התרחקות רוחנית
מאשר התרחקות גשמית. על בית המקדש כתוב 'הכל
בכתב מיד ה' עלי השכיל'. ואם נאמר שכל צורת בניין הבית
שמצאו היום בחפירות זה הכל בנבואה, הרי האדריכל הכי
גדול לא יכול לתכנן כזה בניין מפואר, אלא הכול בכתב על
ידי נביא. נאמר לאדריכל לעשות את זה, לא יוכל, זו חכמה
נפלאה איך לבנות. אבן של שלוש ושתים מטר יש שם,
והרוחב גם כן מסתמא לא קטן, צריך אלף אנשים לסחוב
כזה אבן. היום אפשר עם מנוף, אבל פעם לא היה מנוף.
ושאלו לגבי האבל על החורבן: מה אנו מרגישים
מחורבן בית המקדש ביי"ז בתמוז ובט' באב?

רק מה שאנו מתענים, חוץ מזה לא מרגישים כלום.
אמרתי פעם דרשה שלמה על זה שכתוב 'כל המתאבל
על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה', מה פירוש מתאבל, וכי
לצום ולא לובש נעליים זה נקרא מתאבל, הגמרא בתענית
מביאה על רבי יהודה בר עילאי שהיה דומה כמתו מוטל
לפניו, ואם זה נקרא מתאבל אין היום אף אחד שמתאבל.

(מתוך הספר 'איש האמת' משיחותיו של הג"ר יצחק רונגרטן שליט"א)

חיות הטרף כדי לשטוף את גופי מן
הכנינים במקלחות המים שהוכנו
לנו מראש, עמדתי אז תחת כיפת
השמים, ואז כשכבר נלקח ממני כל
מה ששייך ליקח מן האדם, הרמתי
את עיניי לשמים ואמרתי בקול חנוק:
"אבא שבשמים! את הכל לקחו ממני,
אבל אותך, אבא יקר, אותך לא יוכלו
ליקח ממני בשום אופן". עיניי צדו אז
קומוניסט אחד, פניתי אליו ואמרתי
לו בקול אמיץ: "האמן לי! אפילו
סטאלין ימ"ש שיכול לקחת מן האדם
ככל העולה על רוחו, לא יוכל ליקח
ממני את אבי שבשמים", וכשראיתי
שהוא מאדים מרוב כעס, חזרתי
ואמרתי ללא שום מורא: "אפילו
סטאלין ימ"ש לא יוכל ליקח ממני
את אבי שבשמים". עצמתי את עיניי
ועמדתי כמחצית השעה מבלי לזוז,
במהלכה הרגשתי קרבת אלוקים
מאין כמותה. לאחר מכן, כאשר כבר
התלבשתי בבגדי האסירים והכנסתי
מעט מרק דלוח לפה, פסק ממני
תענוג זה.

מספר הרב זריצקי: כשהרב
בורנשטיין סיים את סיפורו, עצר
מעט ואמר: ניצלתי מאושוויץ על-ידי
שרשרת של ניסים. כיום יש לי בית
בארץ ישראל, יש לי אשה וילדים
ויש לי ממון ורכוש, אך תענוג זה
שהרגשתי באותו חצי שעה, לעולם
לא אוכל לתאר לך, וכל ימיי אני
מתגעגע אליו ומתפלל לזכות בו
מחדש.

(הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א מתוך
שיעור יום שלישי פרשת בלק תשפ"ב. הסיפור
מובא בספר 'חסיד וישר')

הרב דוד זריצקי ז"ל סיפר כך:
שח לי ידידי הרב שמואל בורנשטיין
ז"ל ממקורבי האמרי אמת' וה'בית
ישראל' מגור זיע"א: "כל ימיי אני
מצפה ומייחל לתענוג זה שהרגשתי
פעם במשך כמחצית השעה בלבד".
לשאלתי על איזה תענוג
הוא מדבר, פתח וסיפר: בפולין
התפרנסתי ברווח ובכבוד מניהול
חנות. היו לי שם ילדים, נחת וכל
מה שיהודי יכול לאחל לעצמו. יום
אחד שחור משחור, הגיעו הנאצים
ימ"ש והודיעו לנו כי עלינו לעלות
על הרכבת ולעזוב את כל רכושנו
מאחור. מזוודה אחת בת חמש
קילו-גרם הניחו לנו ליטול עמנו, ותו
לא. העמסתי מזוודה אחת בת חמש
ק"ג בכסף וזהב ובחפצי הערך שהיו
ברשותי ועליתי עמה על הרכבת.

ברכבת הרהרתי לעצמי: "הן גזלו
ממני את חנותי ואת ביתי, אבל הנה
הצלתי לי לכל הפחות את כספי
וזהבי ב"ה ועוד ישנם עמדי אשתי
וילדיי היקרים לי מפז". כשהגעתי
לאושוויץ ושדדו ממני את המזוודה
על כל תכולתה, הרהרתי לעצמי: "הן
השאירו אותי ללא פרוטה לפורטה,
אך הנה אשתי וילדיי עודם עמדי ובם
אוכל למצוא נוחם לנפשי". כשעמד
הד"ר מנגלה ימ"ש והפריד אותי בידו
המרשעת מאשתי וילדיי, אני לימין
ואלו לשמאל, הרהרתי לעצמי: "הן
בדד נותרתי ואין עמדי כלום מעתה,
אך לכל הפחות אני עדיין לבוש
בבגדיי האהובים עלי".

אך כשפשטתי את בגדיי בפקודת

עורך המדור:
אלחנן נתן ליכטיג

מי שלומד קדשים, אוהב אני יותר מכל!

הגאון רבי בועז רבינסקי שליט"א: בכדי לזכות במדרגת 'מתאבל על ירושלים', (ורואה בשמחתה) נצרכת שייכות ונגיעה כל שהיא במושג 'בן בית'. שמעתי פעם עצה נפלאה להתחבר ולהשתייך לצער ולאבל בחורבן הבית ובסילוק השכינה, על ידי כך שניכנס ונכיר את הבית... הכניסה וההיכרות עם הבית, היא על ידי לימוד וידיעת הבית על חדריו, שעריו, ומבואותיו. לימוד משניות ממסכתות מידות ותמיד, מביא לידי היכרות והתעוררות ושייכות עמוקה ל'פנים' הבית, ובפרט כאשר ישנו כיום בס"ד ריבוי מבורך של ספרי המחשה על הבית וכליו, כך שניתן בקל, להכיר, לדעת, לחיות - וממילא לכאוב ולהתאבל ולייחל למה שהיה וחסרנו.

בנותן טעם לציין תיאור נפלא מבי מדרשא דהכהן הגדול רבינו מרן ה'חפץ חיים' זיע"א. שנים רבות לאחר שנסתיים כולל 'קדשים' שייסד מרן הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א בשיבת ראדין, הביע מרן ה'חפץ חיים' את רצונו בפני התלמידים לשוב ולחדש את 'חבורת קדשים'. אמנם, בני הישיבה שהיו שקועים כל כולם במסכתות מסדרי נשים נזיקין לא גילו התלהבות והיענות לבקשת רבם. זקני, הגה"צ רבי אשר רבינסקי זצ"ל שזכה לקרבה יתירה אצל מרן הח"ח, ראה בצער רבו וקיבץ חבורת תלמידים חשובים שהסכימו ללמוד קדשים. לאחר ה'סדר' ניגשו יחדיו לביתו של מרן הח"ח, והביעו בפניו את רצונם ללמוד קדשים. אולם זאת ביקשו, שהמגיד שיעור יהיה הרב'ה בעצמו. מרן ה'חפץ חיים' שמח שמחה גדולה עד מאוד. הזמין את כולם להסב סביב השולחן וביקש מהרבנית שתגיש בפניהם יין ועוגה. בעידנא דחדוותא זו, אמר כך: "אני אוהב את כל היהודים, את בני הישיבות אני אוהב עוד יותר, ואת מי שלומד קדשים, אוהב אני יותר מכל!". שנזכה להיות בני בית' באהבת ד', באהבת ואבלות בית הבחירה, וירעיף ד' אהבתו אלינו בבניין בית המקדש ותשועת עולמים בב"א.

(מוסף שבת קודש יתד פנחס תשפ"ה)

הגדול, הגבור והנורא

ואלו הן נוראותיו

שאלמלא מוראו של הקב"ה
הייתה אומה אחת
יכולה להתקיים בין האומות
(יובל ס"ט)

מן יום החורבן
אתה לומד נוראותיו,
שכל האומות
נאספו להשמידם
ונתקיימו מהן.
(רש"י)

אליהו הנביא יכנס לירושלים דרך שכונת 'הר נוף'

כאשר רוכשים דירה יש שיקולים שונים הנלקחים בחשבון, מוסדות לימוד ומקומות חינוך, נגישות ועוד. לפוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א היו שיקולים קצת שונים.

סיפר הגאון רבי צבי אפרים ווינברגר שליט"א (שכנו של מרן כשהתגורר בשכונת 'שיכון הרבנים' בירושלים), שרבינו סיפר לו בהיותו מתגורר בשיכון הרבנים, מה עמד מאחורי הבחירה בשכונה זו דווקא. - "הדרך היחידה המובילה לעיר העתיקה (נכון לתקופה ההיא לפני שנים רבות) היא דרך הכניסה לעיר, הצמודה לשכונת שיכון הרבנים. אם כן כאשר יבוא בעז"ה משיח צדקנו לירושלים, הוא יוכל להיות מהראשונים שיזכו לראותו ולא יצטרך להמתין עד שיכנס המשיח לשכונות הפנימיות של ירושלים...

הציפייה לגאולה המשיכה להיות המוטיב המרכזי המוביל בבחירת מקום מגורים, וכשעבר רבינו להתגורר בשכונת הר נוף אמר: "ירושלים מלאה קברים ועצמות ואליהו הנביא הוא הרי כהן ואין יוכל אליהו הנביא להיכנס לירושלים? הדרך היחידה תהיה דרך שכונת 'הר נוף' הבנויה על סלע קשה ואין בה קברים כלל. יוצא אפוא שהוא יוכל לזכות לראות את אליהו הנביא כבר בהגיעו..."

(מתוך גליין הלכות והנהגות, דברים תשפ"ג)

כשאנו מתאבלים על חורבן הבית, כדאי לשים לב:

אמר רבי אלעזר מזבח - מזיח ומזין מחבב מכפר... (כתובות י')

מזיח: גזירות רעות מעל ישראל
מזין: בזכות הקרבנות העולם נזון
שהקרבנות באין מן המזון וגורמין לו ברכה
מחבב: את ישראל אל אביהם
ומכפר עוונות

(רש"י)

לא תמיד יוצאים למלחמה בשביל לנצח

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א: בשעתו, כשהיו מערכות להילחם על קדושת השבת בפתח תקוה, שאלו הרבה את הגר"ש סלומון זצ"ל (רב העיר וראש ישיבת 'נחלת דוד') מה הטעם בכל המערכות האלו, הרי בין כה וכה זה לא יעזור! הוא סיפר את זה למרן הרב אלישיב זצ"ל, שאמר: לא תמיד יוצאים למלחמה בשביל לנצח. אז בשביל מה יוצאים?... בשביל ללחום! אם כן ננצח או לא ננצח - זה בכלל לא עסק שלי... להראות שאיכפת לי כבוד שמים! כשאתה רואה אוטובוס שנוסע וצועקים לו שאבע"ס!!! ראייתם אחד שזה משפיע עליו?... הוא ממשיך לנסוע. נכון, אבל אני צריך להראות שאיכפת לי כבוד שמים, אני לא מחפש להשפיע עליו. (ואם יהיה איכפת לי באמת ואני אצטק באמת - זה ישפיע עליו!) אדם צריך לנסות לצאת למלחמה, לעבוד על עצמו להרגיש את החורבן. אדם תוהה לעצמו, אני לא מרגיש את החורבן... בא ננסה לדבר אל עצמי... בא ננסה לעורר בי שאיפה לגדלות! בוא נעורר בנו אהבה לאבא שבשמים - זה בתוכי - רק להעיר ולעורר.

(ארחות חיים דברים תשפג)

כמה שורות אבנים יש בכותל המערבי?

בכותל המערבי, החלק הגלוי לעין מעל פני הקרקע יש כ- 28 שורות אבנים.

אבל, מתחת לפני הקרקע, יש עוד כ- 17 שורות קבורות, כך שבסך הכל מדובר על כ- 45 שורות אבנים.

האבנים התחתונות ביותר בכותל (בערך שבע שורות ראשונות) נחשבות להמקוריות ביותר מתקופת בית שני. ויש להם מאפיין מובהק: מסגרת דקה מסותתת סביב האבן.

השורות שמעל נוספו בשלבים שונים לאחר חורבן הבית

האבנים נחתכו בדיוק מושלם, בלי מלט ביניהן - רק עם התאמה הדוקה. חלק מהאבנים שוקלות עשרות טונות, ויש אפילו אחת מתחת לאדמה במשקל כ- 570 טון (!)

הנה בסמוך אלינו עומד אחד מחיילי הרשע, האם זה נכון שברצונו להרוג יהודים?

כאוות לבו, הורג ושופך דם כמים, הרי 'רצון' יש לו ומאידך 'מורא מלכות' אין עליו... נתלהב ר"מ והסביר, בעל כרחך תאמר, כי הקב"ה נמצא עמנו והוא כביכול אומר לו, לא, לא, אל תהרוג, וממילא אין בידו לעשות מאומה, אם כן, כשהוא כן הורג, אין זה אלא רק כי הקב"ה עשה זאת, וכלל וכלל לא החייל, שלא הרשע ממית אלא הוא שלוחו של המקום ב"ה. היהודים הללו ניצלו מהמלחמה, ואח"כ הודו ואמרו שדיבורים הללו ליוו אותם בכל עת, ומאז לא ראו כלל חיילים וכו', רק את ה' עומד לצידם ומחליט עבורם בכל רגע ורגע מה יקרה עמם.

(באר הפרשה, דברים תשפ"א)

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מסופר על הגה"צ רבי מרדכי פאגערמאנסקי זי"ע אשר היה בימי המלחמה הנוראה בגטו קובנא. באחד הימים יצא לרחובה של עיר ומצא כמה יהודים שבורים ורצוצים עד עמקי נשמתם, שאלם ר"מ, לעצב מה זה עושה, תמהו השניים וכי לא ידע רבינו באיזה מצב הננו שרויים... נענה ר"מ ואמר, שמעו נא רבותי שתיים אשאל מכם, ועל שתייהן תודו לי. הנה בסמוך אלינו עומד אחד מחיילי הרשע, האם זה נכון שברצונו להרוג יהודים? ענו השניים, בוודאי, הרי זה כל תאוות לבו. ועוד אשאלכם, ואם אכן ימלא את תאוותו ויהרוג כמה יהודים ללא כל 'פקודה' האם מאן דהו יעמידהו לדין על כך? השיבו השניים, לא ולא. שמה תאמרו לי, מדוע באמת אינו עושה

ביקשוהו להחליף את החליפה החדשה לישנה

..לגבי קריעת בגד חדש או ישן (בכותל המערבי), שאלתי את תלמידו של מרן הגר"ש זצ"ל, הגר"א נבנצל שליט"א, שהנהגים לקחת בגד ישן כדי שלא יצטרכו לקרוע בגד חדש, נאה הדבר. ואם שמע הוראה ממרן הגר"ש זצ"ל אויערבאך זצ"ל בזה, והשיב: שלא שמע על כך ממרן הגר"ש זצ"ל אויערבאך זצ"ל, אך הדבר מותר גם בכל דיני קריעה ולכן אין בעיה בזה. והוסיף, שכשסיפרו לו שהגר"ש אלישיב זצ"ל כשנסע פעם לכותל, ביקשוהו להחליף את החליפה החדשה לישנה, ואמר שרוצה לקיים המצוה דוקא בחליפה החדשה, הדבר נתן לו מענה על ספק שיש לו שנים רבות: כשבערב פסח יש לו שני לחמים, אחד טרי וטוב, ואחד ישן ולא טעים, ורוצה לאכול אחד ולשרוף אחד, מה יאכל ומה ישרוף. ולפי הוראת הגר"ש מוכח, שמצוה צריך לקיים בדבר החביב, ולכן ישרוף הלחם הטרי והטוב.

(הרב טוביה פריינד המודיע פנחס תשפ"ה)

שקודם שיבוא משיח,

האומות יהיו צריכים לקבל תשלום

מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל שהיה בקיץ במקום שלא היה בו מנין במשך השבוע, ועל כן היה נוסע להתפלל במחנה ישיבת חת"ס באיזור. ויהי היום מאיזה סיבה לא הגיע הרכב שהיה מסיעו, אמר מרן זצ"ל לבחור שעמו הרב שמואל גרינבערג "בוא נלך ברגל, שאף על פי שלא נגיע לשמו"ע מכל מקום הרי היום יום שני ונגיע על כל פנים לקריאת התורה, כפי מה שנפסק בשו"ע". הדרך היתה ארוכה ויום חם היה, אמר הבחור למרן זצ"ל "שמה אחפש נהג שיקח אותנו את הדרך שנשארה לנו". אך מרן זצ"ל לא רצה, והסביר את סירובו במעשה שהיה בחת"ס שבסוף ימיו חיפש גוי מסוים שעשה לו טובה כדי להחזיר לו, והסביר שקודם שיבוא משיח האומות יהיו צריכים לקבל תשלום על כל הטובות שעשו לישראל (ומרן זצ"ל הוסיף ראי' לזה מהגמרא בב"ב י). וסיים מרן זצ"ל ואמר "הלוא באיזור כאן רוב בעלי המכוניות הם גוים ואין בידי להחזיר להם טובה". ולבסוף הגיעו בתחילת חזרת הש"ץ, וצהלו פניו משמחה.

(ארטסקרול - דרכי משה).

הַצְדִּיקִים הַצְעִירִים

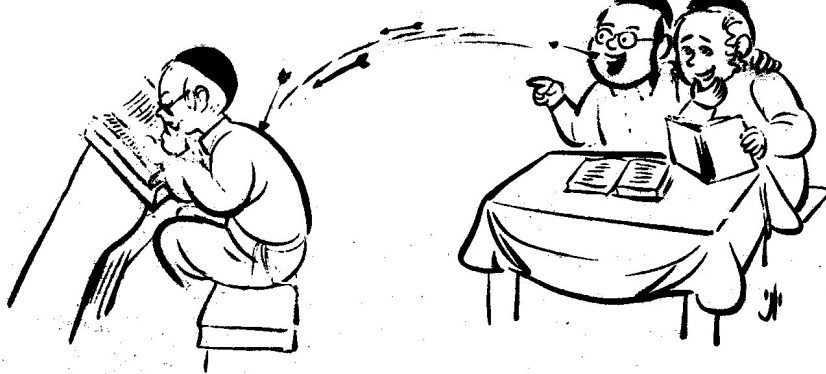
המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

איזה תינוק!, אולי צריך לשלח אותו חזרה לגן! - הספור המרתק על 'בובת שלום'

חיים ויענקי מספרים על המתרחש ב"תלמוד תורה"

תשומת לבו.

היתה זו שרי, אחותו
בת הארבע. "מה קרה,
שרי?" שאל דוד. שרי
גנחה בכי: "אבדתי
את הבובה החדשה
שלי! הבובה היקרה
שקבלתי ליום ההולדת,
עם בקבוק תואם!

השמש הקיצית
הלוחטת קפחה מבעד
לחלונות הפתוחים,
ומילאה את הפיתה
שלנו בחם יוקד.
היתה זו שעת צהרים
של תחילת חודש אב,
ורגעים ספורים לפני
סוף השיעור. לפתע,

לקחתי אותה לגן בבקר ועכשיו היא נעלמה! אני לא מוצאת
אותה בשום מקום!" דוד קפא במקומו. בובה קטנה עם בקבוק
תואם? בדיוק כמו זו שנפלה לשלום מהתיק! לבו התכוץ בקרבו.
מחשבה חדשה פלחה את מחו - לא, שלום לא שחק - שלום מצא!

הוא הרגיש גל של בושה וחרטה עולה לפניו

הוא הרגיש גל של בושה וחרטה עולה לפניו, חם יותר מכל
שמש קיצית. הוא נזכר בכל המלים שאמר וכל הלחשוישים
שהשתתף בהם. שלום לא שחק בבובות! הוא מצא את הבובה
האבודה של אחותו, ונסה לקיים מצוות השבת אבדה! הוא רץ
במהירות לטלפון, ובקול נרגש התקשר לשלום. "שלום", אמר
דוד בהתרגשות, "סליחה גדולה! אני חושב שאני יודע למה
היתה לה בובה בתיק... אחותי הקטנה אבדה בדיוק כזו בובה
הבקר ליד ה"ת"! האם... האם מצאת אותה?"

שלום נשם לרוחה בצד השני של הקו. "כן", אמר בקול
שקט, "מצאתי אותה. היא היתה על המדרכה, מלכלכת קצת.
לקחתי אותה, רשמתי פתק של השבת אבדה ורצתי לתת
לפני שאחחר... עוד לא הספקתי לתלות אותו על הגדר."

האם תוכל לסלח לי?" שאל דוד בבושה

"אני חושב שהבובה שמצאת שייכת לשרי, אחותי. סליחה.

קול חבטה קטנה נשמע מסוף הטור השני, לא בקול רם אף
מספיק כדי למשוך את תשומת הלב. התלמידים סובבו את
ראשיהם. מתיקו של שלום נפלה בובה קטנה עם בקבוק תואם.
לרגע השתרר שקט, ואז התחיל גל לחישות וצחוק חנוק.

"מה זה?" לחש דוד לאלי. "שלום משחק בבובות? איזה
תינוק!" רפאל, שישב בקרבת מקום, הוסיף בגחוף, "אולי
צריך לשלח אותו חזרה לגן מכינה!" שלום מיהר להרים את
הבובה ולהכניס אותה חזרה לתיק, אף הלחשוישים כבר החלו
להתפשט במהירות. בהפסקה הגדולה כבר ידעו כל תלמידי
הכיתה על "שלום ובובת התינוקות שלו". לחישות, גחוכים,
ואף הערות פוגעניות נשמעו במסדרונות ה"ת".

אולי נבנה לו עריסה בכיתה

"הוא בטח ישן אתה בליילה", מלמל אחד, אחר ענה: "אולי
נבנה לו עריסה בכיתה."

בדרךכם הביתה המשיכו הדבורים על 'שלום והבובה שלו'.
"זה פשוט מביא", אמר דוד לחברים, "ילד בגילנו עם בובה
פזאת? אולי הוא גם יביא אותה לטיול השנתי?" ילד נוסף הנהן
בהספקה. "שלום ילד מפנק ותינוקי", קבע.

דוד חזר הביתה, על השלחן במטבח חפכה לו ארוחת
הצהרים, אף לפני שהספיק לטעם, קול בכי מהסלון הסיט את

ובקש סליחה בלי תרוצים ובלי גאווה

הן היו מכוונות גם לאמץ של דוד, שהתייצב מול כלם, הודה בטעותו ובקש סליחה בלי תרוצים ובלי גאווה - אך בעקור לשלום, שחיוו קטן של הקלה עלה על פניו.

ואז איציק, הכריז בקול: אני חושב שכל מי שדבר על הבובה, צריך לבקש סליחה משלום.

ואכן תוך דקה אחת, נשמעו מפל עבר 'נכון' 'נכון'. ואז ראינו תלמידים רבים נגשים לשלום וכל אחד בסגנונו בקש סליחה. 'לא התכונתי' אמר האחד, 'אני ממש מתבייש' אמר השני, ושלום הצדיק, אמר לכולם: סלחתי.. סלחתי.. אתם הילדים הכי טובים..

עינו בספר "חפץ חיים", כלל ג', הלכה ז' והשלימו את המלים החסרות:

"כמו שאמרנו רבותינו ז"ל: הן את חברו לכף זכות, _____

אם הנכם מעוניינים לזכות בפרסים שלנו כאן בגליון, אז מתקשרים עכשיו למוקד 'על הצדיקים' 073-345-30-95 עד יום שני בשעה 8.00 בערב, אומרים את השם ומשפחה שלכם, ומס' טלפון ואת העיר שאתם מתגוררים בה ואז עונים כמובן את התשובה לשאלה זו

ככה

עונים תשובות וזוכים בפרסים

במה זוכים?
זוכים בשובר לקניית ספרים בסך 50 ש"ח

איך עונים?
מכניס את התשובות לכל השאלות בקצרה מתקשרים למוקד 'על הצדיקים' 073-345-30-95

כל שבוע עד יום שני בשעה 8 בערב

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם עונים את התשובות בקול צלול ובהיר עכשיו מתפללים שתזכו

באמת. דברתי בלי לחשב. אתה נסית לקים מצוה של השבת אבידה, ואני צחקתי עליה. האם תוכל לסלח לי?" שאל דוד בבושה.

למחרת בבקר, בהפסקת עשר, עמד דוד, פניו אדומות, מול כל הכיתה.

"חברים", אמר בקול שקט, "אני חייב לבקש סליחה משלום. אתמול, כשנפלה לו הבובה מן התיק, דברתי עליו לשון הרע וגרמתי לכם לחשב עליו דברים לא נכונים. התברר שהבובה שיכת לאחותי הקטנה, ושלום מצא אותה ורק נסה לקים מצות השבת אבידה.

שבית המקדש נחרב בגלל 'שנאת חנם'

אני מצטער מאוד על כל מה שאמרתי וחסבתי... אני מתבייש מאוד מהלשון הרע שדברתי, ובפרט עכשיו שאנו עומדים לפני ט' באב, שבית המקדש נחרב בגלל 'שנאת חנם'.

אני כבר למדתי מכאן מוסר גדול: לא למהר לשפט! צריך לדון לכף זכות ולזכור שאנחנו אף פעם לא רואים את כל התמונה! שקט השתרר בכיתה. פתאום, באפן ספונטני, מחיאות כפיים החלו להישמע בכיתה. בתחלה אחת או שתיים מהשלחנות האחרונים, ואז בהדרגה - כל הכיתה הצטרפה במחיאות כפיים סוערות.

שבוע שעבר שאלנו

איך נקרא מי שאינו שומר פיו ולשונו?

התשובה:

מי ששומר פיו ולשונו נקרא "איש", ומי שאינו נזהר הוא בגדר 'חי שאינו מדבר'

מי זוכה בפרסים?

בגליון פרשת פנחס,

הבטחנו 2 שוברי קניה לספרים בשווי 50 ש"ח כל אחד.

הזוכים הם:

אלי ולווסקי מירושלים זכה ב 50 ש"ח
א.י. ריזמאן מבית שמש זכה גם הוא ב 50 ש"ח

הזוכים קבלו הודעה טלפונית

ותחזינה עיננו

בשובך לציון ברחמים

אני מאמין באמונה שלמה בכיאת המשיח
ואף על פי שיתמנהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שובא

אני זוכר כילד, הייתי הולך להתפלל בכולל "חזון איש" עם ההייליגער סטייפלר זצ"ל, מדי שבת בשבתו. מה שרואים ושומעים כילד, זה נכנס לעצמות

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל 'אפשר היה למשש בידיים את הציפייה וההמתנה לגאול'

הגיע הזמן או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם
עשו את שלהם והקב"ה שמח בזה".

א'מורעדיגע זאך

א'מורעדיגע זאך. אדם שמתפלל על
הגאולה בגלל שהוא כואב את צער השכינה,
אף אם מאיזה טעם בקשתו אינה נענית, מכל
מקום עצם תפילתו עושה נחת רוח לבורא.
עצם הבקשה שיתרבה כבוד שמים משמחת
את הקב"ה. אנחנו מתפללים במקומות כה
רבים על הגאולה, בל תהיה תפילתנו 'כצפון
הזרזיר', אלא מתוך מחשבה והתבוננות.

וכל בית המדרש רעד

אני זוכר כילד, הייתי הולך להתפלל בכולל
"חזון איש" עם ההייליגער סטייפלר זצ"ל, מדי שבת בשבתו. מה
שרואים ושומעים כילד, זה נכנס לעצמות.

כאשר הגיעו בקדושה ל"ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי
מחכים אנחנו לך" - אני לא יכול לתאר לכם, כיצד הסטייפלר אמר
זאת. הוא תפס את שני העמודים שבצדו, ואמר זאת בהשתפכות
הנפש, שהורגשה בכל בית המדרש. "ממקומך מלכנו תופיע" -
תזרח כבר, "ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך", אפשר היה למשש
בידיים את הציפייה וההמתנה לגאולה.

הסטייפלר כידוע לא שמע טוב והתפלל בקול רם. כאשר הציבור
כבר החל שמונה-עשרה, הוא עוד אחז ב"צור ישראל קומה בעזרת
ישראל", וכל בית המדרש רעד. הוא חש בצער השכינה, מיצר
בצרתם של ישראל.

אם רק נתבונן מעט במה שאנו אומרים ומבקשים - כל צורת
התפילה תיראה אחרת, ונזכה שהתפילות יתקבלו ובמהרה יגאל.
(מתוך 'יחי ראובן')

פעם נסעתי מהבית למשך חצי שנה,
השארתי ילדים קטנים וגדולים. הגעגועים
היו נוראים, חצי שנה לא הייתי בבית. חשבתי
לעצמי: הרי השכינה כבר אלפיים שנה לא
בבית, היא בגלות. כיצד יכול להיות לנו נעים
בלב? אלפיים שנה הבית חרב, כמה טומאה
יש בעולם, האם זה לא מעורר אותנו לרצות
בבוא הגואל?

ואיננו צריכים להרחיק לכת כדי לראות
זאת. מי שילך מרחק דקות ספורות מהאזור
החרדי בשבת, יראה חייבי סקילה ועוד חייבי
סקילה. ומי הם אלו? בניו של בורא עולם.
ה"מגיד מישרים" מביא את אשר אמר לו
המלאך, שלו היינו יודעים אחד מאלף אלפים
בצער השכינתא בגלותא, לא היינו יכולים
לאכול. צריך קצת להתבונן כדי לחוש זאת.

ראו מה הכותב הרמח"ל ב"מסילת ישרים" (פרק יט): "ודבר זה
ביארוהו בתנא דבי אליהו ז"ל אמרו: כל חכם מישראל שיש בו דברי
תורה לאמיתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה כו', כל ימיו, ומתאוה
ומיצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש ולישועה שתצמח
בקרב ולכינוס גלויות, זוכה לרוח הקודש בדבריו".

ממשיך שם הרמח"ל ואומר: "והנה החסיד כזה מלבד העבודה
שהוא עובד במעשה מצוותיו על הכוונה הזאת, הנה ודאי צריך
שיצטער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד מה שזה
גורם מיעוט כביכול לכבודו ית', ויתאוה לגאולה. ואם יאמר אדם:
מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים וכו', המפני
תפילתי יכנסו הגלויות ותצמח הישועה? תשובתו בצדו, כאותה
ששינו (סנהדרין לח): 'לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר
בשבילי נברא העולם', וכבר נחת רוח הוא לפניו יתברך שיהיו בניו
מבקשים ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתם מפני שלא